

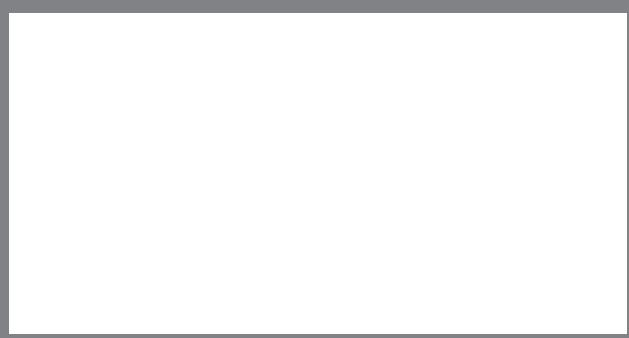

Slovenski ČEBELAR

Peter Pavel Glavar
1721–1784

letnik CXXIII • 6/2021

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Trzič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vrankso, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Branko	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Kríževci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Salovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: 02 534 82 18, 031 622 730. Monika Kozar, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurić, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si in Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Pomoč čebelarjem pri vključevanju v kakovostne sheme medu

Med številnimi nalogami, ki jih terenski svetovalci v čebelarstvu opravljajo, je tudi pomoč čebelarjem pri vključevanju v kakovostne sheme medu. Čebelarji, pokličite svojega terenskega svetovalca, ki pokriva vaše območje, in se dogovorite za svetovanje. Tako boste prejeli vse potrebne informacije o vključevanju v kakovostne sheme medu. Poleg tega skupaj preverite, ali zadovoljujete vsem potrebam vključevanja v sheme.

Seveda se lahko obrnete tudi na terenskega svetovalca, ko se pojavi

vprašanje pri delu s čebelami. Treba je omeniti tudi, da sedaj izvajajo preglede pri čebeljih družinah, kjer se pojavljajo čebele, ki imajo obarvane obročke na zadkih. Če opazite v čebelji družini več kot 2 % čebel z rumenimi obročki, vam bo pri pregledu terenski svetovalec predlagal zamenjavo čebelje matice v družini. V ukrepu Spodbujanje osnovne odbire in menjava čebeljih matic vam bo tako svetoval brezplačno menjavo matice. Terenski svetovalci imajo rok za oddajo zbirnika potreb po zamenjavi čebeljih matic iz svojih

okolijev do 10. junija. Zato se čim prej dogovorite za pregled. Stike terenskih svetovalcev v čebelarstvu najdete na spletni strani ČZS in na nadovitku SČ.

Če bo mesec junij poskrbel za medenje in se bo točil med, so vam terenski svetovalci pripravljene opraviti terensko analizo medu. V primeru nadaljnega slabega vremena pa so vam pripravljene tudi svetovati, kako krmiti in oskrbeti čebelje družine. Vsi skupaj pa upamo, da nam bosta vreme in narava vnaprej bolj naklonjena.

Tomaz Samec, svetovalec JSSČ

Čebelarstva zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarstva zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehcnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,

- Kokos Agency, d. o. o.,
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s.p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiske občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10 % popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Urnik svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v juniju

4. jun.	17.00	Osnovna odbira in dobra čebelarstva praksa	Franc Podrižnik	Čebelnjak Bojana Gaveza, Ravne pri Šoštanju	g. Gavez 040/648 719
13. jun.	9.00	Dobra tehnološka praksa in osnovna odbira	Franc Podrižnik	Čebelarški dom Poljčane, Ob železnici 39, Poljčane	g. Obran 040/796 313
20. jun.	9.00	Dobra tehnološka praksa in pridelava medu in sheme kakovosti	Franc Podrižnik	društveni čebelnjak ČD Šempeter v Savinjski dolini, Zalog	g. Pečnik 041/478 824

Urnik usposabljanj v juniju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem **Za praktične delavnice je obvezna prijava pri kontaktu zaradi omejenega števila prostih mest. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Pridržujemo si pravico, da zaradi epidemioloških in vremenskih razmer ter stanja v naravi, urnik naknadno spremenimo oz. praktične delavnice nadomestimo s spletnimi predavanji.** Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Prijava
2. jun.	16.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Brane Borštnik	Društveni čebelnjak, nasproti parkirišča Forma Vive	g. Punčuh 070/862 544
2. jun.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Franc Kobe	Čebelnjak pri čebelarškem domu, Podstenice 3, Kočevski rog	g. Andrejčič 051/258 283
4. jun.	16.00	Vzreja čebeljih matic – delavnica*	dr. Stanislav Kapun	Šolski čebelnjak pri OŠ Gornja Radgona	g. Kokol 070/870 426
5. jun.	9.00	Vzreja čebeljih matic – delavnica*	Marija Sivec	Šolski čebelnjak pri OŠ F. Erjavca, Nova Gorica	g. Hozjan 041/474 403
7. jun.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Franc Podrižnik	Šolski čebelnjak OŠ Mislinja, Mislinja	g. Knez 041/321 149
8. jun.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Jakob Madjar	Čebelarški dom Šmarje pri Jelšah, Vegova ulica 28, Šmarje pri Jelšah	g. Babnik 031/790 827
9. jun.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Franc Kobe	Ulica 11. novembra 24, Leskovec pri Krškem	g. Kerin 040/439 148
9. jun.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Marija Sivec	ČD Skaručna	g. Gosar 041/767 595
9. jun.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Vlado Pušnik	Čebelarški dom Lovrenc na Pohorju	ga. Obrulj 070/867 344
9. jun.	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Franc Podrižnik	Mizarska cesta 21, Čebelarstvo Žvikart	g. Žvikart 041/548 135
10. jun.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Jakob Madjar	Učni čebelnjak Sv. Jurij ob Ščavnici	g. Žinkovič 031/524 792
10. jun.	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Vladimir Fajdiga	Šolski učni čebelnjak pri OŠ Šenčur, Pipanova 43, Šenčur	g. Kavčnik 040/858 085
11. jun.	16.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	dr. Stanislav Kapun	Društveni čebelarški dom ČD I. Jurančič Cerkevjak, Čagona 70a, Cerkevjak	g. Blažič 041/371 518
11. jun.	17.00	Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja*	Franci Šivic	Pri Polharski koči, pod Rakitno	g. Peček 041/482 492
12. jun.	16.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Zorko Šabec	Plemenilna postaja, Brce	g. Primc 041/523 889
16. jun.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Marija Sivec	društveni čebelnjak ČD Domžale, Študljanska 91 (v bližini centralne čistilne naprave Domžale Kamnik)	g. Jus 041/626 741
16. jun.	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Brane Borštnik	Društveni dom Krka	g. Mandelj 031/813 823
17. jun.	16.00	Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja*	Franci Šivic	Učni čebelnjak na Marofu	g. Majerle 041/415 314
17. jun.	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Vladimir Fajdiga	Pri čebelnjaku g. Thaler Janeza	g. Lotrič 041/767 238
21. jun.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Vlado Pušnik	Čebelarški dom, Na Trati 2, Maribor	g. Štrucl 040/350 347
22. jun.	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Vladimir Fajdiga	Pri čebelnjaku g. Tersar Antona, na Kalcah	g. Nagode 041/429 465
30. jun.	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarstva prakse*	Brane Borštnik	ČC Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce (čebelnjak ob centru)	g. Gregorc 041/521 724

* Javno naročilo za izvedbo usposabljanja v čebelarstvu

Slovenski ČEBELAR

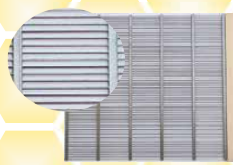
Peter Pavel Glavar
1721–1784

letnik CXXIII • 6/2021

**dr. Jože Podgoršek,
minister za kmetijstvo,
čebelarjem obljubil
pomoč**

- Obvladovanje varoj s prekinitvijo ali omejevanjem zaleganja matic v poletnem času
- Dodatna sredstva in javni razpisi iz spremenjenega programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih 2020-2022 že v začetku poletja
- Pridelava in pomen čebeljega strupa

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1kg ALI 2,5kg

**IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO**

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

Delovni čas: od pon. do čet.:

9.00-12.00 in 15.00-17.00,

pet.: 9.00-15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

VSE ZA OBNOVO PANJEV

NOVO!!!!
VSE ZA IZDELAVO PANJEV IZ
NERJAVEČEGA MATERIALA!!

OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHAČI ZA SATNIKE

PLASTIČNA OBEŠALA

TESTNA MREŽA

SATNICE

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

**MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.**

OGLEDJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor

Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:

od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.

sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

Terarossa®

Vidral d.o.o.
Pristaniška ulica 8
6000 Koper
vidral@ritosa.com
www.vidral.si

ŠIROK
IZBOR
POKROVČKOV
ZA MED
Z RAZLIČNIMI
MOTIVI

POKROVI T W I S T O F F

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Morda bi bilo za ta uvodnik dovolj, da z velikimi črkami napišem »20. maj, svetovni dan čebel«, katerega četrta obeležitev je bila v prejšnjem mesecu. Res je, da nam je prireditve in slovesnosti okrnila situacija z ukrepi proti zaježitvi covid19 in da so bile vremenske razmere zelo neugodne za naše čebele, morda celo katastrofalne. Kljub temu je bilo izpeljanih kar veliko projektov v namen promocije slovenskega čebelarstva in ozaveščanja o pomenu čebel in drugih oprasovalcev.

Osrednja počastitev je bila ravno 20. maja z občnim zborom Čebelarke zveze Slovenije ob novozgrajenem zastekljenem objektu, imenovanem Galerija Sivka, v katerem je bila tudi priložnostna razstava likovnih del članov novoustanovljene likovne sekcije ČZS.

Večkrat se vprašamo, kaj pa je ta svetovni dan čebel prispeval k večji zaščiti čebel. Seveda nimam namena tukaj naštevati raznih ukrepov in dejanj, ki so bila narejena v ta namen. Poudaril pa bi le premike v sprejemanju zakonodaje v EU. Čeprav so pritiski in lobiranja fitofarmaceutskih družb veliki, je bila le sprejeta prepoved uporabe insekticidov – neonikotinoidov. ČZS in Republika Slovenija vztrajno predlagata spremembe zakonodaje v prid zaščite čebel.

Tudi projekt »zlata čebela« je bil zasnovan z namenom spodbujanja promocije, ohranjanja in raziskav čebel in drugih oprasovalcev. Vendar sem prepričan, da bi bilo lahko storjenega še več. Predvsem na ravni EU in njenih organov.

Ne pričakujmo, da bo ČZS sama rešila vse probleme čebelarstva. ČZS s svojim vodstvom, zaposlenimi, čebelarji, ki delujejo v organih zveze, in društvi ustvarja trdne dokaze o pomembnosti čebelarstva in ustvarja temelje, na katerih mora država sprejemati odločitve in ukrepe, ki bodo v korist čebelarstva. Ne pozabimo, da ohranjanje

čebel in razvoj čebelarstva nista samo naloga čebelarjev. Veliko odgovornost in dolžnost nosijo tudi politika, znanstvenoraziskovalne ustanove, veterinarske službe ...

Pred čebelarskimi društvi pa je sedaj naloga, da ponovno vzpostavimo dejavnosti, ki smo jih morali zaradi zdravstvenih razmer zmanjšati ali celo opustiti. Ob svojih obiskih čebelam prijaznih občin sem ugotovil, da je podpora lokalnih skupnosti še vedno velika in z razumevanjem sprejemajo naše težave pri izvedbi programov društev.

Sedaj ko se zdravstvene težave z virusom izboljšujejo, je priložnost, da ponovno dokažemo, da smo pomemben del lokalnih skupnosti. Ne nazadnje nam je na voljo tudi izposoja prevoznega čebelnjaka »paviljon Medena zgodba«, s katerim lahko na svojevrsten način prikažemo čebelarstvo. Lahko povabimo v čebelarski center in pokažemo novozgrajeni virtualni čebelnjak »Spoznavam čebelarstvo«. Pa na naše mlade v vrtcih in šolah ne pozabimo. Torej, dela je dovolj.

Vsem čebelarkam in čebelarjem želim uspešno premagovanje težav, ki so nas s pojavom novega koronavirusa doletele. Pomagajmo našim prijateljicam čebelam, da preživijo to za njih tako težko začeto leto.

Na koncu pa si bom dovolil uporabiti misel, ki jo je ob razglasitvi svetovnega dne čebel izrekla gospa Tanja Strniša, sedanja veleposlanica na Češkem: »Svetovni dan čebel združuje Slovence in povezuje svet.«

Marko Alauf, podpredsednik ČZS

Teniški memorial

ČD Zagorje in ČD Litija v sodelovanju z ČZS organizirata 1. teniški memorial Jožeta

Piklja, in sicer v petek, 11. junija 2021, ob 17. uri v Tenis klubu AS Litija.

Več informacij in prijave na e-naslovu: subotic.stanka@gmail.com. Vabljeni

KAZALO

UVODNIK	
Marko Alauf	165
OBVESTILA ČZS	167
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Doc. dr. Maja Ivana Smodiš Škerl: Ugotovitve preizkušanja različnih metod umetne prekinitve zaleganja matic in zdravljenja v poletnem času	170
Andreja Smrdelj: Moje izkušnje s pripiranjem matic	174
Boštjan Noč: Prekinitve zaleganja za več donosa in preprostejši obračun z varojami	175
Simon Golob: Pridelava in pomen čebeljega strupa	177
Simon Golob: Zmagovalci natečaja za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu	178
Mitja Štrukelj, dr. med. in prof. dr. Igor Serša, univ. dipl. fiz.: Slikanje letnih in zimskih čebel z magnetnoresonančno mikroskopijo	182
Franc Šivic: Čebelarjenje na Kubi brez akaricidov	183
GLAVARJEVO LETO	
zasl. prof. dr. Andrej Šalehar in Anton Tomec: Ohranjena čebelarstva pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja (II. del)	184
DELO ČEBELARJA	
Franco Dolgan: Čebelarjeva opravila v juniju	186
OBVESTILA ČZS	189
OGLASI ...192	
V SPOMIN	195

INDEX

EDITORIAL	
Marko Alauf	165
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	167
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Prof. Maja Ivana Smodiš Škerl, DSc: Findings of testing different methods of artificial interruption of egg laying of queens and treatment in the summer	170
Andreja Smrdelj: My experience with confining of Queens	174
Boštjan Noč: Interruption of egg laying for more yield and easier combat with varroa	175
Simon Golob: Production and importance of bee venom	177
Simon Golob: Winners of the competition for the best technological solution in beekeeping	178
Mitja Štrukelj, DM, and prof. Igor Serša, DSc: Magnetic resonance imaging of summer and winter bees	182
Franc Šivic: Cuban beekeeping without acaricides	183
GLAVAR'S YEAR	
prof. emer. Andrej Šalehar, DSc and Anton Tomec: Preserved beekeeping written legacy of Peter Pavel Glavar (Part II)	184
BEEKEEPER'S WORK	
Franco Dolgan: Beekeeper's tasks in June	186
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	189
ADS	192
IN MEMORIAM	195

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si
Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Božovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski ozivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=
Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:
 Vlado Auštini: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
 Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si
Svetovalci specialisti za ekonomiko:
 Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si
 Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si
Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:
 Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si
 Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si
 Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si
Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.
 Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor:

Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Anton Žakelj

Urednik:

Marko Borko

Uredništvo:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu. Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelariskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7.900. Tiskano: 28. 5. 2021.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Poslikava na čebelnjaku Antona Zakrajška iz Velikih Lašč. Vsem slovenskim čebelarkam in čebelarjem voščimo lepo praznovanje dneva državnosti ob 30-letnici samostojnosti in demokracije v naši državi in domovini Sloveniji. Foto: Franc Šivic. Glavarjevo leto ob 300-letnici rojstva.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

2017	2018	2019	2020	2021

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelariskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelariskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijskego gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelariskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Praznično voščilo ob 30-letnici samostojnosti in demokracije v naši državi in domovini Sloveniji

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!
Praznujmo 30. rojstni dan Slovenije s ponosom.
Imeti svojo državo ni dano vsem in predvsem ni samoumevno.

Slovenija je naša domovina. Slovenci imamo ogromno znanja, sposobne ljudi, izvrstne podjetnike, čudovito naravo, ambiciozne mlade ljudi ... Smo prijazni ljudje, odprtega srca. Uporabljajmo zdravo kmečko pamet in ne bomo samo druga Švica, temveč čebelja matica Evrope!

Bodimo ponosni, da smo čebelarji, še bolj ponosni, da smo SLOVENSKI čebelarji. Spoštovani, domovina je ena sama, imejmo radi Slovenijo, večkrat na glas recimo: Slovenija, rad te imam!

Naj medi, Slovenija!

Čebelarstva zveza Slovenije

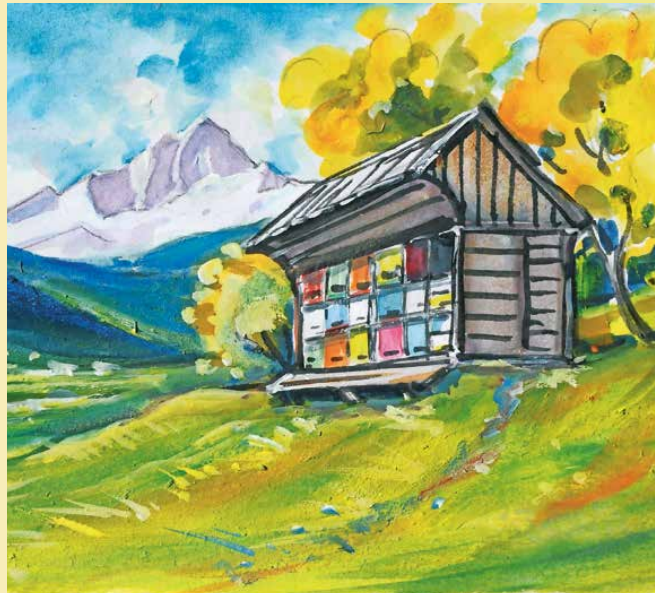

Foto: Franc Šivic

18. čebelarski praznik Slovenije

Dobrodošli v Lovrencu na Pohorju na slavnostnem praznovanju 18. čebelarskega praznika, četrtem praznovanju svetovnega dne čebel in praznovanju 100-letnice Čebelarskega društva Lovrenc na Pohorju! Osrednji dogodek se bo začel v **soboto, 19. junija 2021, ob 11. uri** na prireditvenem prostoru v Lovrencu na Pohorju. Dogodek bo spremljal bogat in raznolik program, dan pa si boste lahko popestrili z obiskom zanimivosti našega kraja. Po osrednji prireditvi bosta sledila kosilo in razvedrilni program. Vsa društva bodo do konca maja prejela vabila, navodila in prijavnico za prireditev. Prijaviti se je treba do petka, 11. junija 2021, informacije lahko dobite pri predsednici Čebelarskega društva Lovrenc na Pohorju Angeli Obrulj, tel. št.: 070/867 344,

in pri tajnici Darji Pušnik, tel. št.: 070/130 915. Z željo, da skupaj obeležimo ta pomembni dogodek, vas vabimo, da se nam pridružite. Veselimo se vašega obiska!

ČD Lovrenc na Pohorju

Izvedba nadomestnega tradicionalnega slovenskega zajtrka

Kot smo vas že obvestili v prispevku v SČ 5, bomo v sodelovanju z MKGP-jem in drugimi partnerji projekta **11. junija 2021 vendarle izvedli nadomestni tradicionalni slovenski zajtrk**, ki ga v preteklem letu zaradi epidemije in posledično zaprtih šol in vrtcev ni bilo možno izvesti.

Zajtrk bo potekal po ustaljenih tirnicah (kot bi potekal, če bi ga izvedli tretji petek v novembru), šole in

vrtci, ki ga bodo izvedle v skladu z odredbo in navodili MKGP-ja (okrožnico so šole in vrtci že prejeli), pa bodo lahko dobili povrnitev stroškov nabave živil v pavšalnem znesku 0,52 EUR/otroka oz. učenca. Del zajtrka je seveda tudi med, zato vam svetujemo, da se povežete s šolami in vrtci na svojem območju in jim posredujete stike čebelarjev za nakup medu. Ta dan lahko, če bodo razmere seveda dopuščale, izkoristite tudi za

predstavitev čebelarstva. Pri tem ne pozabite na lastno varnost in zaščitne ukrepe, ki veljajo za preprečevanje širjenja okužbe. Svetujemo vam, da dejavnosti izvedete na prostem.

Hkrati vas prosimo, da, če še niste razdelili lanske zgibanke Čbelica, moja prijateljica 14, to storite ob tej priložnosti. Nagradno igro, vezano na medeni zajtrk

2020, smo namreč podaljšali do 30. junija. Glede na letošnjo pozebo je prav, da ob tem spomnimo na pomen čebel in lokalno pridelane hrane. Za več informacij se lahko obrnete na natasa.strukelj@czs.si. V upanju, da se nam pridružite v čim večjem številu, vas lepo pozdravljamo!

ČZS, JSSČ

Predvideni javni razpisi letos iz spremenjenega programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih 2020–2022

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je letos pripravilo spremembo Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022. Načrtujemo objavo osmih novih javnih razpisov, ki bodo predvidoma objavljeni v juliju 2021. Za sektor čebelarstva se bodo v okviru slovenskega Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji za leti 2021 in 2022 finančna sredstva povečala za približno 70 %.

Po novem bo za Program ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022 višina evropskih sredstev v letih 2021 in 2022 znašala 649.455 evrov/leto (do sedaj 380.000 evrov, kar pomeni 269.455 evrov dodatnih sredstev). Slovenija bo iz nacionalnega proračuna zagotovila enakovredno višino sredstev, torej 649.455 evrov/leto. V preteklem letu 2020 je bilo zagotovljenih 760.000 evrov (evropska in slovenska sredstva), v letih 2021 in 2022 pa bo na voljo 1.298.910 evrov/leto. **Spremembo programa bo Evropska komisija z izvedbenim aktom potrdila do 15. junija letos, kar pomeni izredno malo časa za izvedbo vseh ukrepov, ki se v letu 2021 morajo v celoti zaključiti do 31. julija.** Na državni ravni intenzivno pripravljamo Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih 2020–2022. Sprememba uredbe predvideva nekatere nove ukrepe, in sicer: sofinanciranje didaktičnih pripomočkov organizacijam čebelarjev, sofinanciranje zdravil, ki so dovoljena v ekološkem čebelarstvu za zatiranje varoj, ugotavljanje žarišč hude gnilobe in njihova sanacija, aktivnost encimov v medu v povezavi z izvorom medu, podpora čebelarstvom za izvajanje pašnih redov, iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja.

Predvidene so tudi določene spremembe in dopolnitve obstoječih ukrepov. Pri ukrepu *Sofinanciranje čebelarstvene opreme* so predvidene nekatere nove kategorije opreme, za namene sofinanciranja nakupa tehtnic z vremensko postajo se za čebelarstva določajo posebne obveznosti. Spreminja se tudi najvišji znesek

sredstev sofinanciranja čebelarstvene opreme, ki je določen za triletno programsko obdobje, glede na kategorijo, v katero spada čebelar. Pri ukrepu *Subvencioniranje vzreje čebeljih matic* se predvideva povečanje subvencioniranja vzrejevalcev rodovniških čebeljih matic.

Julija letos predvidevamo do osem javnih razpisov, ki se morajo zaključiti najkasneje do 31. julija 2021, to so naslednji javni razpisi:

1. Sofinanciranje čebelarstvene opreme (vključno s sofinanciranjem tehtnic z vremensko postajo za čebelarstva, ki se vključijo v sistem ONS) (morebiti dva ločena javna razpisa).
2. Sofinanciranje didaktičnih pripomočkov organizacijam čebelarjev.
3. Sofinanciranje zdravil, ki so dovoljena v ekološkem čebelarstvu za zatiranje varoje.
4. Racionalizacija sezonske selitve panjev (sofinanciranje sredstev za prevoz čebel na pašo).
5. Podpora čebelarstvom za izvajanje pašnih redov.
6. Sofinanciranje nakupa opreme za izvedbo raziskave Iskanje alternativnih paš in karakteristike medu v povezavi s povzročitelji medenja.
7. Subvencioniranje vzrejevalcev čebeljih matic.

Sporočamo še, da bo MKGP v okviru trenutno veljavne Uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022 objavilo Javni razpis za vzpostavitev čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu. Z vzpostavitvijo čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu se bosta izboljšala prenos in izmenjava znanja na področju čebelarstva.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS

Na voljo bodo dodatna sredstva v višini 538.910 evrov, kar za celotno programsko leto 2021 znese 1.298.910 evrov.

70. občni zbor Čebelarске zveze Slovenije

70. občni zbor je potekal 20. maja 2021 na ČZS. Ker smo ta dan praznovali tudi svetovni dan čebel, nas je ob tej posebni priložnosti nagovoril minister za kmetijstvo, dr. Jože Podgoršek, ki je čebelarjem, glede na trenutno zelo slabe razmere, obljubil pomoč.

Po sklepu dosedanjega upravnega odbora so bila podeljena tudi odlikovanja Antona Janše I. stopnje spodaj navedenim prejemnikom posameznikom in podeljeno odlikovanje **častne diplome Antona Janše ob 110-letnici delovanja. Častno odlikovanje Antona Janše ob 110-letnici delovanja je prejelo ČD Blegoš. Čebelarji, ki so prejeli odlikovanje Antona Janše I. stopnje, so:** Jože Polajnkó na predlog ČD Ormož, Stanislav Car na predlog ČD Nova vas Bloke, Franci Mrvar na predlog ČD Trebelno – Mokronog, Janez Žnidaršič na predlog ČD Loška dolina - Stari trg, Ivan Čopar na predlog ČD Janeza Goličnika Mozirje, Franc Hribar na predlog ČD Lukovica, Viktor Pešelj na predlog ČD Kočevje, Štefan Inglič na predlog ČD Blegoš, Franc Kobe na predlog ČD Novo mesto, Jugoslav Logar na predlog ČD Ilirska Bistrica Anton Žnideršič, Ignac Mastnak na predlog ČD Slivnica pri Celju in Avgust Rakovnik na predlog ČD Lovrenc na Pohorju.

Boštjan Noč se je odločil, da bo **predsednikovo priznanje v letu 2021** podelil naslednjim prejemnikom: **Jožetu Smrkolju** za nadzorno napravo BeeConn, **Francu Kapšu** za čebelnjak kot darilo Slovenije, **Alešu Sedušaku** za vodenje Komornega moškega pevskega zbora ČZS, **Ansamblu Saša Avsenika** za videospot čebelarске himne, **Ireni Simčič** za projekt Tradicionalni slovenski zajtrk, **dr. Nataši Lilek** za akademski naziv, strokovno delo in raziskovalne dosežke, **dr. Andreji Kandolf Borovšak** za akademski naziv, strokovno delo in raziskovalne dosežke, **Janezu Levstiku** za patentiranje, koncesijo, vzorčni primer čebelarске obleke, **Vereni Štekar Vidic** za pripravo vloge za vpis čebelarstva na Unescov reprezentativni seznam nesovne kulturne dediščine, **prof. dr. Borutu Juvancu** za pripravo vloge za vpis čebelarstva na Unescov reprezentativni seznam nesovne kulturne dediščine in **Ljubi Novak** za nesebično pomoč in posluh čebelarjem.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Častno odlikovanje Antona Janše ob 110-letnici delovanja ČD Blegoš

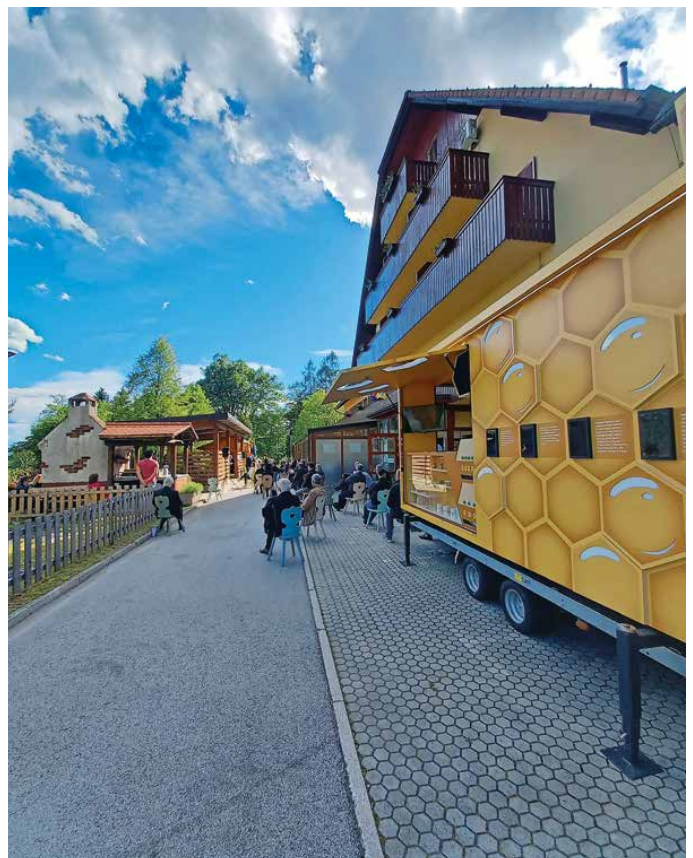

Foto: Simon Golob

Občni zbor ČZS in obeležitev svetovnega dne čebel

Zahvala!

Vsem čebelarским društvom, ki so se udeležili 70. občnega zbora, iskrena hvala za sodelovanje in upoštevanje vseh ukrepov zaradi trenutnih razmer zaradi covid-19, da smo lahko občni zbor uspešno izpeljali po vseh predpisih.

Barbara Dimc, tajnik

Minister za kmetijstvo dr. Jože Podgoršek je čebelarjem obljubil pomoč.

Ugotovitve preizkušanja različnih metod umetne prekinitve zaleganja matic in zdravljenja v poletnem času

Doc. dr. Maja Ivana Smodiš Škerl

Kmetijski inštitut Slovenije
maja.smodis.skerl@kis.si

Pogovor o varojah je med čebelarji aktualen skoraj povsod. Življenje s to malo pršico, ki neustavljivo vpliva na celotno čebelarstvo, je pravzaprav neizbežno. Zaradi vseh težav, ki jih povzroča, se moramo naučiti sobivati z njo. Poglavitno vprašanje je torej, kako naj uspešno čebelarimo ter hkrati s čim manj napora (beri: stroškov) in obenem še brez izgubljanja živcev obvarujemo svoje čebele pred to nadlogo. Odgovor vsekakor ni preprost.

Pojdimo lepo od začetka in preglejmo nekaj dejstev.

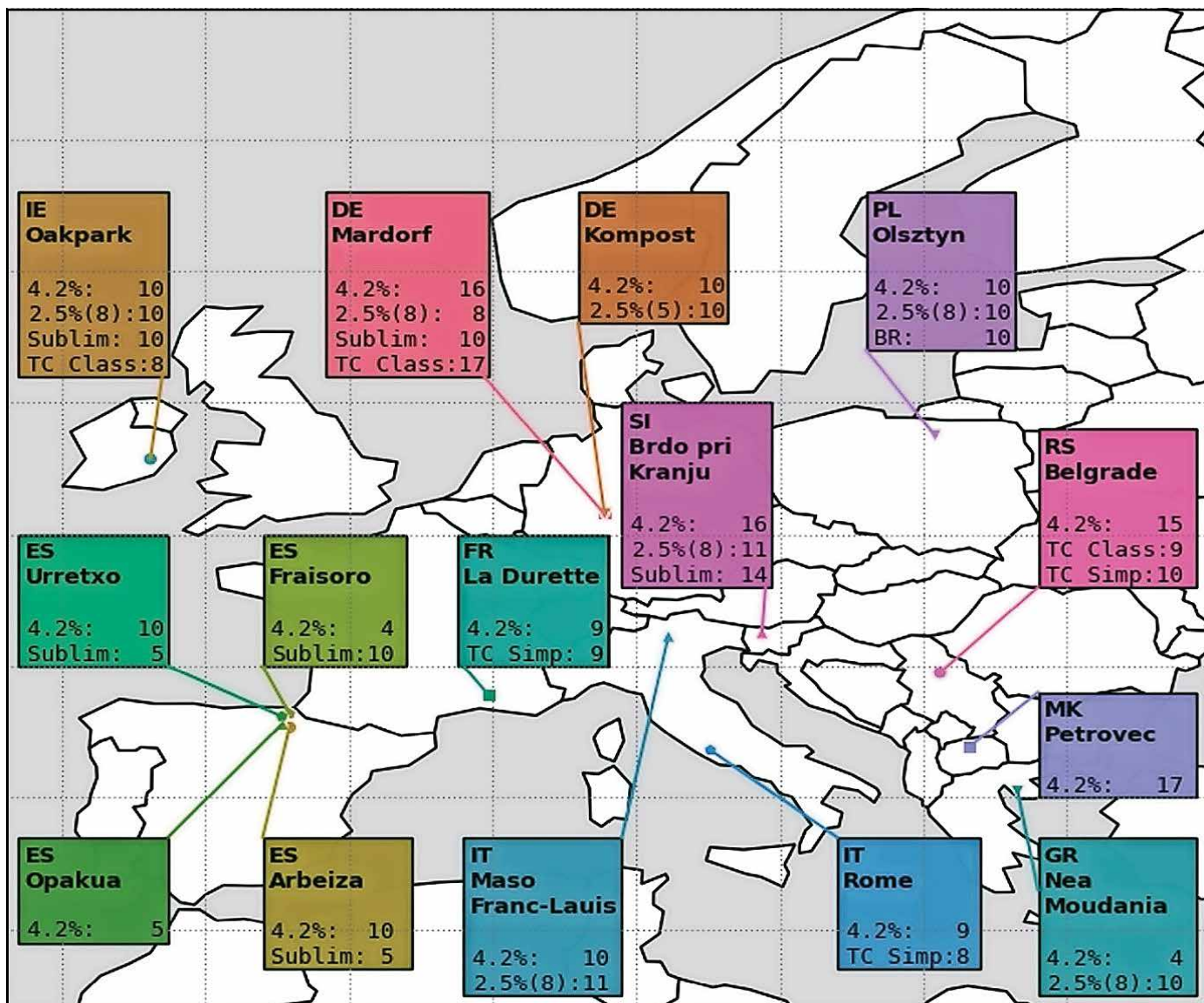
1. Največ izgub družin se v Evropi letno pojavi pozimi, kar v glavnem lahko pripišemo varojam. Poznopoletno in jesensko množično parazitiranje družin čebelam načne bogate zaloge hranilnih snovi v maščobnem telesu zimskih čebel. Pri tem varoje nujno potrebujejo čebeljo zalego, v kateri se razmnožujejo. Torej, dlje kot matica zalega, ugodnejše je za razmnoževanje varoj. Pri tem lahko matematično izračunamo, koliko varoj bo v družini parazitiralo preko zime.
2. Varoje za svoj razplod potrebujejo čebeljo zalego. Brez čebelje zalege ni novega zaroda varoj.

Matica zalega jajčeca vse do takrat, ko družina roji, oziroma v zimskem času do pojava nizkih temperatur. Rojenje je sicer edini naravni način medonosne čebele (ne glede na značilnosti zime), s katerim družina pripravi matico, da začasno preneha zalegati. Dandanašnje čebelarjenje nasprotno zahteva izogibanje pojavu rojenja, saj želimo ohraniti močne družine za visok donos medu.

3. Nagon varoj je, da se v zalegi gostiteljice uspešno množijo, zato čebelar skoraj nima druge izbire, kot da se najprej loti apitehničnih ukrepov, ki delno preprečijo prehitro množenje varoj. Tudi ne more mimo opravila, ki ga imenujemo poletno zdravljenje, če želi ohraniti svoje družine (tudi za drugo sezono, se razume). Prisotnost kemikalij v družini posledično pomeni možnost pojavljanja ostankov v čebeljih pridelkih, da ne govorimo o pojavih odpornosti varoj proti zdravilom. Kar je še slabše, nekatera zdravila imajo le delni učinek na varoje, na tiste v zalegi pa sploh ne.
4. Če ni zalege, varoje dolgo ne preživijo. To je dejstvo. Zaradi tega smo lahko najbolj zadovoljni, kadar se lotimo zdravljenja družin, ki so brez zalege. Na tem mestu se pokaže kot pomembna poteza umetno ustvarjeno okolje brez zalege. Tako se lahko celo popolnoma izognemo uporabi sintetičnih zdravil v obdobju daljših paš, ko zdravil ne smemo vnašati v družine. Je pa res, da ima tudi ta metoda prednosti in slabosti.

Preglednica 1: Metode prekinitve zaleganja, ki smo jih uporabili v poskusu.

Metoda	Označba	Način uporabe	Zdravilo
Izolacija matice v matično kletko	4,2 %	4,2-% oksalna kislina, 5 ml na ulico, kapanje	Apibioxal®
	2,5 % (5)	2,5-% oksalna kislina, 5 ml na ulico, kapanje	Oxuar®
	2,5 % (8)	2,5-% oksalna kislina, 8 ml na ulico, kapanje	Oxuar®
	Sublim	2 g oksalne kisline, sublimacija Varrox®	Apibioxal®
Pripiranje matice v izolacijsko kaseto z lovilnim satom	TC Class	Klasični lovilni sat. Matica priprta na enem satu za devet dni, tri ponovitve	
	TC Simp	Poenostavljen lovilni sat. Matica priprta na enem satu za 20 dni, kapanje 4,2-% oksalne kisline 25. dan	Apibioxal®
Popolna odstranitev zalege	BR	Odstranitev zalege. Odstranitev vseh zaleženih satov, uporaba sata z nepokrito zalego za devet dni, nato odstranitev sata	

Slika 1: Lokacije čebelnjakov, ki so sodelovali v poskusu. V kvadratih so prikazani uporabljene metode in število čebeljih družin: 2% – pripravljanje matice s kapanjem 5 ml 4,2-% oksalne kisline; 2,5-% – pripravljanje matice s kapanjem 5 ml 2,5-% oksalne kisline; 2,5-% – pripravljanje matice s kapanjem 8 ml 2,5-% oksalne kisline; Sublim – sublimacija 2 g oksalne kisline; TC(Class/Simp): lovilni sat (klasični/poenostavljen); BR – odstranitev zalege. 4,2-% oksalna kislina je bila uporabljena kot standardno zdravljenje v vseh čebelnjakih v poskusu. DE – Nemčija, ES – Španija, FR – Francija, GR – Grčija, IE – Irska, IT – Italija, MK – Severna Makedonija, RS – Srbija, SI – Slovenija.

Evropski poskus prekinitve zaleganja

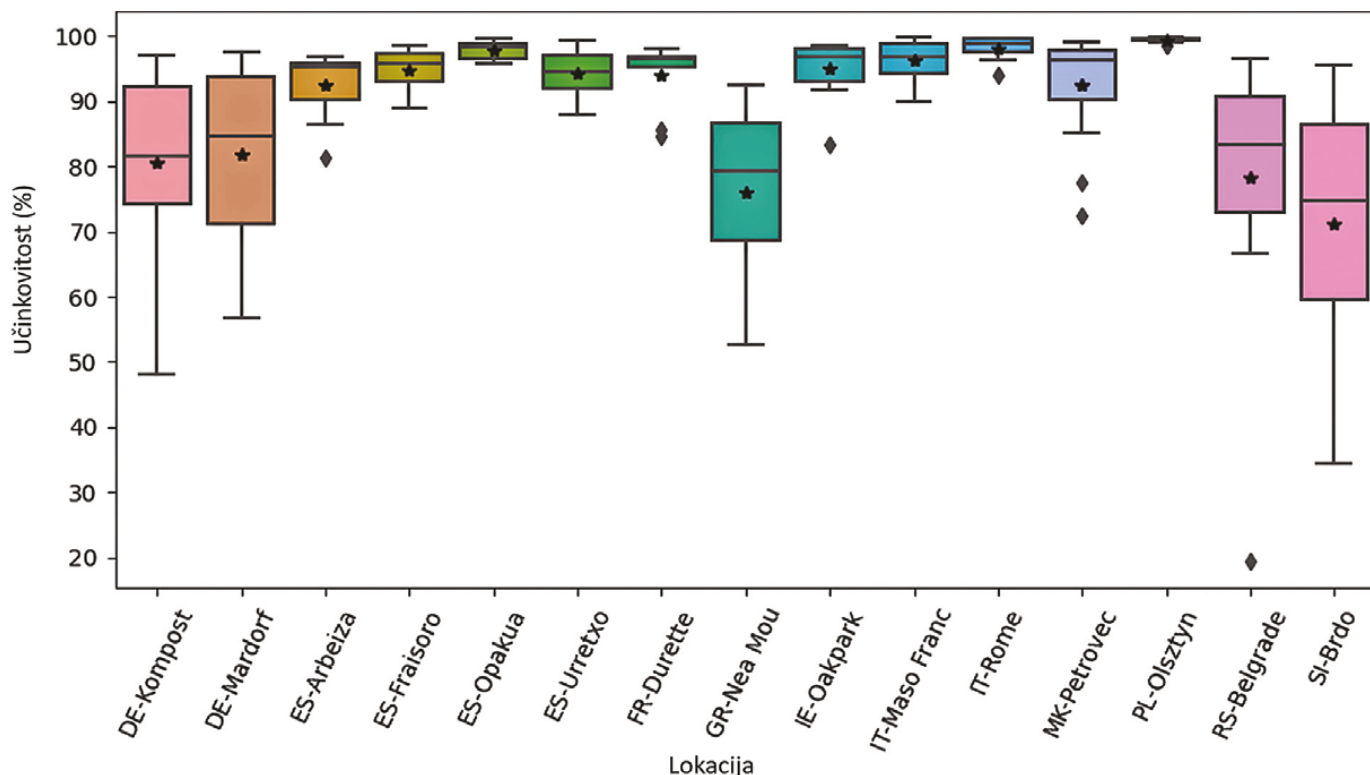
Pestra skupina raziskovalcev, ki nas pod skupni imenovalec postavlja prav varoja, smo se pod okriljem raziskovalnega združenja COLOSS lotili podviga z umetno prekinitvijo zaleganja in skušali pridobiti čim več informacij o tem, katere metode najučinkoviteje (in po možnosti z najmanj napora) odpravijo varoje.

Poskus smo načrtovali na 15 lokacijah v desetih državah po Evropi in tehnike preizkusili v 370 čebeljih družinah (Slika 1). Izvajali smo ga dve sezoni, in sicer 2016/2017 in 2017/2018. Uporabili smo tri metode prekinitve zaleganja, kot so prikazane v Preglednici 1. Na vseh lokacijah smo v eni od skupin uporabili skupno metodo izolacije matic in zdravljenja s 4,2 % oksalno kislino. Medene sate smo stočili, še preden smo družine zdravili z oksalno kislino. Število preživetih varoj smo

dobili tako, da smo 35. dan v družine vstavili enega od zdravil s sintetično aktivno snovjo (npr. Apivar®) in se ravnali po navodilih proizvajalca.

Vpliv na družine, varoje in čebelarja

Seveda smo ves čas spremljali odpad varoj na lepljivih podnicah, moč družin in kasneje prezimovanje. Beležili smo tudi, koliko časa nam vzame določena metoda. Kako učinkoviti smo bili pri posamezni metodi, je prikazano na Sliki 2. Moč družin se je najmanj spreminjala pri metodi 2,5-% oksalne kisline in najbolj pri poenostavljenem lovilnem satu in sublimaciji, vendar večjega vpliva na družine zaradi uporabe različnih metod ni bilo. Vse družine so lepo prezimile. Najzamudnejše delo smo imeli z metodo klasičnega lovilnega sata in

Slika 2: Učinkovitost pripranja matic pri zdravljenju s 4,2-% raztopino oksalne kisline po lokacijah v letih 2016 in 2017. Zvezdice označujejo povprečno vrednost, karo označuje odstopanja, vodoravna črta v kvadratih označuje središčno vrednost (mediana).

odstranitve zalege, najmanj pa z metodo izolacije matice s kapanjem oziroma sublimacijo.

Manjša in velika čebelarstva v Italiji in Nemčiji pogosto uporabljajo začasno prekinitev zaleganja (izolacija matice, lovilni sat). Klasična metoda z lovilnimi sati v bistvu ne potrebuje dodatnega zdravljenja, medtem ko se poenostavljena metoda uspešno uporablja v kombinaciji z enkratnim zdravljenjem z oksalno kislino ali timolom. Na ta način se tudi izognemo uporabi sintetičnih zdravil in škodljivim učinkom, ki jih lahko imajo na zalego.

Rezultati našega skupnega poskusa so pokazali, da imajo tovrstne metode prekinitve zaleganja visok učinek in je z njimi mogoče pravočasno obvladati število varoj v družinah.

Zdravljenje družin s 4,2-% oksalno kislino in sublimacija (2 g) sta imela podobno učinkovitost (89,6 in 88,2 %). Učinkovitost lovilnega sata in popolna odstranitev zalege sta bili tudi primerljivi s prej omenjenim standardom (4,2-% oksalna kislina), sliki 2 in 3. Zanimiva je tudi ugotovitev, da pri daljši prekinitvi zaleganja matice nismo opazili negativnih učinkov na družine. Podobno ugotavljamo tudi pri popolni odstranitvi zalege, kjer so se družine obnovile v dveh mesecih.

Koristi in slabosti

Poleg vseh koristi, ki jih prinaša uporaba tovrstnih metod, ima tudi nekaj slabosti. Ena od teh je iskanje

matic in potreba po izkušenem ravnanju z njimi. Udeleženci v poskusu smo z različnimi ravnmi izkušenj in pod različnimi razmerami čebelarjenja potrebovali skupaj manj kot 20 minut za metodo izolacije matic in zdravljenja s kapanjem 4,2-% oksalne kisline. Iskanju matice se sicer lahko izognemo tako, da uporabimo metodo odstranitve zalege, ki pa zahteva več dela.

Druga slabost je tveganje ropanja predvsem v obdobju brez paše. Na udaru so predvsem družine, iz katerih odstranjujemo zalego in so zato ranljivejše ter tarča pašnih čebel sosednjih družin. Tveganje ropanja zmanjšamo tako, da v čebelnjaku nimamo preveč družin in da posegamo v družine zgodaj zjutraj, zvečer ali v deževnem vremenu. Nadalje se moramo organizirati, kaj storiti z zaleženimi sati. Lahko jih kar pretopimo ali se lotimo zahtevnejšega podviga in vso zalego zberemo v panjih, ki jih namestimo vsaj na razdaljo, ki je večja od preletne razdalje čebel, da se izognemo ropanja. Takoj po izleganju čebel zdravimo. Iz dveh ali treh družin, ki smo jim odvzeli zalego, lahko na ta način naredimo novo družino. Pomembno je vedeti, da se prekinitve zaleganja najboljše obnesejo v družinah z mlado matico.

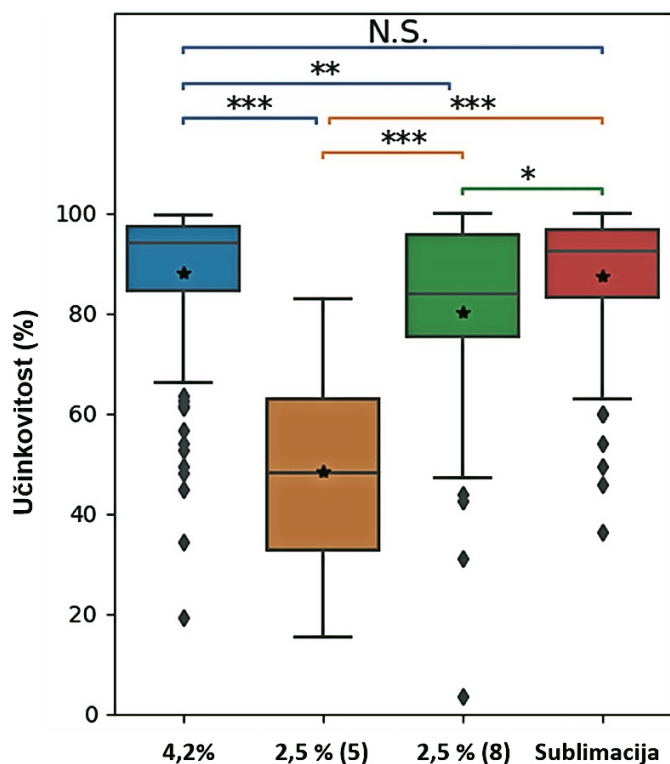
Katero metodo naj uporabim?

Za katero metodo se boste odločili, je odvisno od izkušenj posameznika, velikosti čebelnjaka, od tega, koliko časa lahko posvetite posamezni družini, in od vaših ciljev (rezervne družine, ekološko čebelarjenje itd.).

Lahko se odločite za metodo odstranitve zalege, ker vam bo prihranila iskanje matice, in obenem po zdravljenju material uporabite še za narejanje novih družin. Če pri tem skoraj popolnoma odmislimo vnos zdravil, lahko združite dve metodi (odstranitev zalege in lovilni sat). Večja čebelarstva si lahko pomagata s poenostavljeno metodo lovilnega sata ali zapiranja matice v kletko in metodo kombinirajo z oksalno kislino, da prihranite čas. Pri tem sta uporaba kapanja ali sublimacija stvar dovoljenj in registracije zdravil v državi, izkušenj posameznika in ne nazadnje samega stroška.

Za splošno korist prekinitve zaleganja je poskrbela že narava

Opisane metode prekinitve zaleganja nimajo tako kratkotrajnega učinka, kot je videti. Posledično skoraj ni več potrebe po zimskem zdravljenju. Izkušnje s plemenilnih postaj v Nemčiji kažejo, da se da uspešno vzdrževati trotarje brez kakršnega koli zimskega zdravljenja. Znanstvene raziskave rojenja družin, kjer se naravno prekine zaleganje matice, kažejo, da čebelje družine zimo uspešno prezimijo brez dodatnega zdravljenja. Poleg tega je dokazano, da varoje v tem primeru nimajo prav veliko možnosti potovanja in prehajanja na pašnih čebelah.

Slika 3: Učinkovitost različnih metod izolacije matice. N. S. – ni značilno. *, **, *** – značilne razlike med metodami. Zvezdice označujejo povprečno vrednost, karo odstopanja, vodoravna črta v kvadratih pomeni središčno vrednost (mediana)

- Z metodo izolacije matice in kapanja z oksalno kislino je odpadlo med 48,16 % in 89,57 % varoj.
- Za najučinkovitejša sta se izkazala kapanje 4,2-% raztopine oksalne kisline (89,57 %) in sublimacija 2 g oksalne kisline (88,25 %) v obdobju brez zalege.
- Metode z lovilnim satom in odstranitvijo zalege brez kemičnega zdravljenja so bile primerljive s prej omenjeno metodo (izolacija matice in kapanje), vendar so časovno potratnejše.
- Primerna uporaba ene izmed opisanih metod prekinitve zaleganja je učinkovita pri nadzoru nad varozo in pomembno prispeva k pridobivanju varnih čebeljih pridelkov najvišje kakovosti.

Varoje s svojim parazitskim razmnoževanjem naredijo na bubah delavk in trotov ogromno škode. Pri trotih, ki so jih kot bube zajedale pršice, so posledice slab razvoj spermijev, slabša zmožnost letenja in krajša življenjska doba. Različna stopnja napadenosti z varojami vpliva na kakovost trotov in tako imajo višji potencial za prenos genov ravno manj dovzetne družine. Povedano po domače, zakaj bi pri življenju ohranjali slabiče? To bi lahko bil glavni razlog, da je bolje pustiti naravi, da opravi svoje, torej izloči družine (naravna selekcija) in ohrani tiste, ki so odpornejše proti varojam. V nasprotju s povedanim pa je očitno, da ravno zimsko zdravljenje zakrije učinek naravne selekcije in podpira vzrejo družin, ki so bile zdravljene najintenzivneje.

Kaj pa donos medu?

Letos se bo izvajal poteka mednarodni poskus (prav tako v okviru skupine COLOSS) ugotavljanja vpliva metod prekinitve zaleganja na donos medu. Primeri iz prakse sicer kažejo, da se pravočasna prekinitve zaleganja brez težav združuje z visokimi poletnimi donosi (če je paša). Toda znanstveni dokaz široke uporabnosti in koristi omenjenih metod bo v prihodnje le še potrdil, da je tovrstno zatiranje varoj blizu načinu, s katerim uspešno deluje mati narava. Torej naj se ene izmed metod prekinitve zaleganja že letos pogumno loti tudi vsak čebelar. 🍯

Vir: Büchler, R., Uzunov, A., Kovačič, M., PREŠERN, J., Pietropaoli, M., Hatjina, F., Pavlov, B., Charistos, L., Formato, G., Galarza, E., Gerula, D., GREGORC, A., Malagnini, V., Meixner, M., Nedić, N., Puškadija, Z., Rivera-Gomis, J., ROGELJ JENKO, M., SMODIŠ ŠKERL, M. I., Vallon, J., Vojt, D., Wilde, J., Nanetti, A. (2020): Summer brood interruption as integrated management strategy for effective varroa control in Europe. *Journal of Apicultural Research*, 59(5), 764–773, <https://doi.org/10.1080/0021839.2020.1793278>.

Moje izkušnje s pripravanjem matic

Andreja Smrdelj

andreja.smrdelj@os-dekani.si

Ideja o pripranju matice v matične kletke je zanimiva za ekološke čebelarje, saj so ekološka zdravila učinkovita predvsem v čebeljih družinah brez pokrite zalege. Torej je cilj pripranja matice, da je čebelja družina v določenem izračunanem trenutku, ko vemo, da ne bomo potrebovali pašnih čebel, brez pokrite zalege.

Pred leti sem zasledila, da nekateri italijanski čebelarji pripravajo matice v majhne matične kletke (niso matičnice). Seveda sem tudi sama kupila takšne matične kletke. Žal čebelam takšno pripranje ni bilo naravno, saj je bilo matici onemogočeno zaleganje in so matico v veliko primerih ubile ali preglele. Pri nas pa je bilo kasneje tudi že možno kupiti enosatni matični izolator, narejen iz matične rešetke, v katerega se vstavi cel sat na katerem matica lahko zalega. Seveda sem želela preveriti tudi kako deluje matični izolator. Za vsak panj sem kupila po enega.

Pri uporabi matičnega izolatorja je treba, glede na pričakovano pašo, izračunati, katero generacijo čebel lahko izgubimo. Seveda ta sistem ne pride v poštev za čebelarje, ki želijo izkoriščati pozne in nepredvidljive paše. Pri nas na Obali se konča paša konec junija, zato matico v matični izolator pripremem približno mesec prej, prvi teden v juniju. Hkrati bodo imele čebele med priprtjem matice manj dela z nepokrito zalego in bo na zadnji paši večji donos medu. Smisel matičnega izolatorja namreč je v tem, da matica zalega le na tem satu. Po osmih dneh od priprtja matice v matični izolator podrem morebitne matičnike po panju. Ko je zalega v matičnem izolatorju pokrita in je že večina čebel na preostalih satih iz panja poleženih, sat, ki je v izolatorju, 12. dan odstranim iz panja in ga nadomestim z novim praznim. Matica bo zalegala na prazen sat, zato bo to edina nepokrita zalega v panju, ki bo zvalila še preostale varoje. Ko je še na tem satu vsa zalega pokrita, zaključim postopek, ki traja skupno 24 dni (do konca junija). V tem času se tudi v preostalem delu panja poleže zalega. Nato odstranim zaleženi sat iz matičnega izolatorja, matico spustim v panj in izvedem zatiranje varoj z ekološkim zdravilom po navodilu veterinarja. Tako lahko zagotovo večino varoj odstranimo iz gospodarskih družin. Odstranjene sate s pokrito zalego zbiram v drugem panju – narejencu –, kjer zatiranje

Lovilni sat z matično rešetko.

varoj izvedem, ko se poleže vsa zalega. Če družina v narejencu sama ne ustvari nove matice, poskrbim, da do nje pridejo. Če je matica mlada in zdrava, bo zagotovo preživela do naslednje sezone. Kaj pa, če matica v gospodarski družini, ki smo jo pripravili, ni idealna? Po mojih izkušnjah se je pokazalo, da so čebele staro matico po dveh tednih ubile ali preglele. Čebele so zaradi premalo nepokrite zalege in s tem feromona začutile, kot da z matico ni vse v redu. V takih primerih dodam rezervno mlado matico.

Ker še vedno stremim k izboljšavam iz lastnih izkušenj, bom letošnjo sezono preizkusila še 11 + 3 AŽ-panje, ki imajo v plodišču možnost omejitve matice na tri prečno postavljene sate. Poskus bom izvedla s starimi maticami, saj me zanima, ali bo po panju dovolj matičnega feromona, da bodo čebele pustile matico pri življenju.

Pomembnejše od zdravila za zatiranje varoj je, da redno spremljam napadenost z varojami in da imam prav v vsakem panju testni vložek za spremljanje odpada varoj. Na testni vložek vstavim plastificiran bel list, kjer si narišem kvadrato za lažje štetje varoj. List po vsakem štetju očistim in namažem z navadnim jedilnim oljem, ki nima vonja. Vestno se držim veterinarjevih priporočil glede zgornje meje števila naravnega odpada varoj v določenem letnem času in takoj ukrepam, če je meja presežena. Pomembno pa je tudi, da imam vsako leto nekaj rezervnih družin, ki niso obremenjene z varojami.

Moja največja želja pa je, da bi lahko čebelarili brez uporabe vsakršnih zdravil za zatiranje varoj in tako zagotovili našim potomcem lepšo prihodnost. ●

Foto: Andreja Smrdelj

Prekinitev zaleganja za več donosa in preprostejši obračun z varojami

Boštjan Noč

bostjan.noc@czs.si

V svojem čebelarstvu že kar nekaj let na okoli 200 družinah v AŽ-panjih prekinjam zaleganje. To naredim v času pred cvetenjem lipe in kostanja (in gozdne paše, če ta poteka sočasno). Moj način prekinitev zaleganja ni enak ostalim s pripiranjem matic, saj jo odvezam in z njo naredim rezervno družino.

V tem času želim imeti v svojih družinah čim več takih čebel, ki so sposobne nabirati medicino. Ravno tako želim v tem času doseči, da imajo čebele čim manj panjskih opravil, predvsem čim manj dela z oskrbo mlade zalege. Čebele moram torej s svojimi posegi pripraviti na to, da bo izkoriščanje te paše čim boljše. To storim na naslednji način. Tri do pet dni pred predvidenim začetkom cvetenja lipe in kostanja oziroma gozdnega medenja opravim pri družinah temeljit pregled. Ta je hkrati tudi zadnji temeljit pregled čebeljih družin v sezoni. Ob tem pregledu družinam odvezam matice in s tem izvedem prekinitev zaleganja.

Ob pregledu naredim naslednje:

- Ocenim kakovost matice (s pomočjo zapiskov na panjskih listih in stanja v družini). Če ocenim, da je matica dobra, potem jo uporabim za narejanje rezervne družine. Če ocenim, da je matica slaba, in sicer ne glede na njeno starost, potem jo uničim. Pri eno- in dvoletnih maticah sem pozoren predvsem na kakovost zalege, mirnost, živalnost družine, rasno čistost in predhodne donose medu. Uredim plodišče; v plodišču pustim samo tako satje, ki je lepo svetlo rjavo s čim manj trotojskimi celicami.
- Družinam, ki imajo v tem času ob normalnem razvoju in kakovostni matici vsaj sedem do devet satov zalege in veliko čebel, odvezam matico skupaj z veliko večino nepokrite zalege.
- Odvezete sate z zalego nadomestim izključno s satnicami.
- V tem času izrežem tudi trotojsko na gradilnem satu, saj je to zelo pomemben apitehnični ukrep. Gre za zadnje izrezovanje, saj v panju v naslednjem obdobju ne bo matice, kasneje pa po navadi mlada matica ne zalega več v trotojskih celic.
- V družini označim tisti sat, v katerem je na robu sata nekaj jajčec. Iz teh jajčec bodo čebelje družine potegnile matičnike, da bodo lahko vzredile novo matico.

Mlad sat nepokrite zalege s čebelami

Foto: Boštjan Noč

Naslednji pregled iste družine sledi najpozneje osmi dan po odvzemu matice. Takrat je v naravi ob ugodnih pogojih že paša, čebele pa pridno prinašajo medicino. Ta pregled je treba opraviti z namenom, da pregledam vse sate, na katerih je zalega, da vidim, kje so čebele potegnile matičnike, da bi vzredile novo matico. Vse matičnike, ki so jih potegnile iz starejše zalege, uničim, pustim pa dva matičnika na tistem satu, ki sem ga prej označil, da so bila na njegovem robu jajčeca. To mi namreč pove, da so čebele iz teh jajčec potegnile kakovostne matičnike, ki so bili že od začetka oskrbovani z matičnim mlečkom.

Vedno pustim dva matičnika: enega v plodišču, drugega pa odrežem in postavim v medišče, zato da se bo vsaj ena matica zagotovo izlegla in seveda vsaj ena tudi oprasila. Medišče seveda odprem, da bo lahko mlada matica, ko se izleže v medišču, odletela na praho.

Naslednji pregled je potreben šele čez 15 do 18 dni od prvega pregleda oziroma 23. do 26. dan od odvzema matice. Prej nima smisla, saj smo čebelje družine pregledali že osmi dan od odvzema matice, vmes pa naj imajo družine do naslednjega pregleda mir, da lahko v miru maksimalno izkoriščajo pašo. Vsak nepotreben poseg v tem času zmanjša donos medu za nekaj kg. Matica se bo izlegla 15. do 16. dan od odvzema matice, šele približno deset dni po izleganju matice pa je realno pričakovati prvo zalego, torej je možno pričakovati zalego nove mlade matice, izležene iz matičnika, nekje okoli 26. dneva po odvzemu matice.

Pri tretjem pregledu pogledam, ali se je matica v tej družini oprasila, pogledam medišče in plodišče, saj sem pustil matičnika v obeh delih panja.

Takoj po tem, ko po 23. do 26. dnevu ugotovim, da je matica začela zalegati, se moram pripraviti, da bom čim prej stočil med. To je treba storiti vsaj od dva do tri dni, preden bo v panju pokrita zalega, da imam še čas za obračun z varojami. Po navadi 30 dni po odvzemu matice še ni pokrite zalege. Ker v tem času v

Gradilni sat

panju ni zalege oziroma je mlada zalega samo na kakšnem satu, je, če je paša dobra, v vseh satih v panju med. Na ta način lahko iztočim celotno medišče in največ štiri sate tudi iz plodišča. Vsaj šest satov medu pa pustim čebelam, da imajo kakovostno obvezno zalogo hrane. Pustim tiste sate z medom, ki so lepe svetlo rjave barve, starejše iztočim in stalim v vosek.

Ker sem v družini pustil en matičnik zgoraj in enega spodaj, se lahko zgodi, da imam v tej družini mlado oprášeno matico zgoraj in spodaj. Če je čebelja družina zelo živalna, pregradim panj z lesnitno ploščo in pustim obe matici ter ju obravnavam kot dve družini. V takem primeru odvzamem v plodišču in medišču največ šest satov medu, v vsaki etaži pa pustim vsaj štiri sate medu za čebele.

Če se mi zdi, da je premalo čebel za dve družini (če v plodišču ni veliko čebel in so v medišču vsaj na petih satih), pa eno matico odvzamem in jo dam tja, kjer oprášeno matico potrebujem.

Obračun z varojami je najpomembnejše delo čebelarja po zadnji paši!

Ko iztočimo med, nemudoma zatiramo varoje z registriranim zdravilom po navodilih pristojnega veterinarja. Ker v tem času v panju ni pokrite zalege, dosežemo visoko učinkovitost zatiranja varoj. Še enkrat poudarjam, varoje

Polno medišče

moramo zatirati, preden je v panju spet pokrita zalega. Ta se po navadi pojavi po 30. dnevu od odvzema matic!

Pazite na rop!

Pomembno je, da še pred točenjem ugotovimo, ali je v panju matica ali ne. Če je ni, moramo pred točenjem v panj nujno dodati oprášeno matico. Če bi namreč točili družine brez matic, zatirali varoje in vračali satje v brezpašnem obdobju, bi nastopila velika nevarnost, da bi sami povzročili rop.

V svojem čebelarstvu ne prekinjam zaleganja s pripiranjem matic. Glede na izkušnje menim, da ni smiselno, da je matica v času glavne paše priprta in ji je s tem onemogočeno zaleganje. Bistveno boljše je, da naredimo rezervno družino. Nasprotno od načina pripiranja matic v mojem primeru izkoristimo matico, da v času obilne paše zalega jajčeca v novo narejeni rezervni družini.

Tako bomo iz vsake gospodarske družine pridobili kakovostno in močno rezervno družino, kar je v današnjem čebelarstvu zelo pomembno. Na popolnoma preprost način bomo pridobili dodatno rezervno družino, in to s čebelami, ki jih družina avgusta ne potrebuje nujno in je njihov izkoristek za narejanje novih družin veliko večji. To bomo lahko uporabili za krepitev družin jeseni ali kot rezervo za spomladansko obdobje. 🍯

V letošnji sezoni na voljo tudi rodovniške matic

Čebelarska zveza Slovenije in Kmetijski inštitut Slovenije sta opravila spomladanski pregled vzrejališč čebeljih matic. Odbrani so bili matičarji in trotarji, ki bodo v letošnji sezoni služili za vzrejo gospodarskih in rodovniških matic. Odobrena je bila tudi plemenilna postaja v Zgornji Savinjski dolini, zanjo pa bo skrbel g. Tomaž Lesnjak.

Vzrejevalci, ki izpolnjujejo pogoje, določene v pravilniku, in vzreajo matic pod nadzorom ČZS in KIS-a so objavljeni na spletni podstrani: www.kranjska-cebela.si/, oglaševali pa se bodo, kot običajno, tudi v glasilu SČ. **Ob tem vas obveščamo, da bodo nekateri vzrejevalci v letošnji sezoni poleg gospodarskih matic vzrejali tudi rodovniške, ki veljajo za najboljši genetski material, ki ga premore Slovenija.**

Predlagam, da že sedaj načrtujete, koliko čebeljih matic boste zamenjali oz. potrebovali v letošnji čebelarski sezoni, da

na seznamu vzrejevalcev najdete sebi najbližjega in se čim prej dogovorite za nakup. Predlagam, da poleg gospodarskih matic nabavite tudi nekaj rodovniških in se prepričate o njihovi kakovosti.

Dr. Peter Kozmus, strokovni vodja rejskega programa za kranjsko čebelo

Pridelava in pomen čebeljega strupa

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

simon.golob@czs.si

Čebelji strup je izloček strupnih žlez čebel, ki ga te uporabljajo za obrambo panja. Ker pa ima številne za telo koristne lastnosti, smo ga podobno kot druge čebelje pridelke na različnih področjih začeli uporabljati tudi ljudje. Njegovo pridobivanje je razmeroma preprosto ter čebelarjem ne škoduje. Pridobivamo ga s pomočjo naprav, ki čebele s šibkimi električnimi sunki vzdražijo. Pri tem čebele na stekleni plošči naprave pustijo kapljico strupa.

O sestavi, učinkovitosti ter uporabi čebeljega strupa lahko v različnih virih najdemo razmeroma veliko informacij in podatkov, manj pa je dostopnih informacij o načinih pridelave.

Da bi odgovorili na to vprašanje, smo na ČZS v letu 2020 v okviru uredbe ukrepov na področju čebelarstva začeli triletno aplikativno raziskavo z naslovom *Optimizacija tehnologije pridelave čebeljega strupa*. V lanskem, prvem letu trajanja raziskave smo strup pridobivali v AŽ- in LR-panjih, in sicer na žrelih, pri tem pa smo uporabljali naprave znamke Beewhisper (proizvajalca IGK Electronics Ltd iz Bolgarije, ki jo je možno kupiti na trgu) in naprave, ki so nam jih za potrebe raziskave izdelali na Fakulteti za strojništvo Univerze v Ljubljani, ki v raziskavi sodelujejo kot podizvajalci. Obe vrsti uporabljenih naprav sta primerni za pridobivanje strupa na žrelu panja, obe delujeta s pomočjo standardnih baterij, sta preprosti za uporabo ter se po 45 minutah delovanja samodejno ugasneta. Naprava Fakultete za strojništvo (FS) ima nekoliko debelejšo žico ter večjo površino steklenih plošč, na elektronskem delu pa ima dve dodatni stikali, s katerima je mogoče uravnati jakost in frekvenco impulzov.

Po sicer nekoliko krajšem obdobju pridobivanja strupa v lanskem letu smo dobili že prve podatke, na podlagi katerih smo lahko oblikovali že nekaj zaključkov.

Količine pridobljenega strupa so bile nekoliko večje pri napravi, izdelani na FS, kar gre pripisati samim lastnostim naprave. V primerjavi panjskih sistemov so bile količine pridobljenega strupa v AŽ-panjskem sistemu za skoraj 60 % večje od tistih v LR-panjih (skupno v AŽ-panjih 0,58 g, v LR-panjih pa 0,38 g). Pri tem pa je treba upoštevati tudi druge parametre. Družine v AŽ-panjih so bile v letu 2020 v povprečju močnejše od družin v LR-panjih (povprečna ocena moči

Prototip Fakultete za strojništvo Univerze v Ljubljani

družin v AŽ-panjih je bila 3,6, pri družinah v LR-panjih pa 2,76), kar potrjuje ugotovitve različnih avtorjev, da na količino pridobljenega strupa močno vpliva moč oziroma številčnost čebelje družine.

Količine strupa pri posameznih pridobivanjih so bile v večini primerov večje pri prvem pridobivanju. Pri nadaljnjih, ki smo jih opravljali v razmiku približno pet dni, so se pridobljene količine večinoma zmanjševale, kar nakazuje na to, da se število čebel znotraj družin ni dovolj hitro obnavljalo. Pridobivanje strupa smo namreč izvajali nekoliko pozno, in sicer v mesecu juliju, ko je razvoj družin že občutno zmanjšan in ko tudi pobiranje strupa v razmeroma kratkih časovnih intervalih ni več primerno.

Poleg količine pridobljenega strupa smo tudi vizualno ocenili vsebnosti nečistoč in ugotovili, da večjih razlik med vzorci, ki so bili pridobljeni v različnih panjskih sistemih in z različnimi napravami, ni. Je pa v čistosti vseeno izstopal vzorec strupa, pridobljenega v LR-panjih z napravo Beewhisper, ki je imel zelo malo nečistoč in najbolj belo barvo.

Spremljali smo tudi vpliv pridobivanja strupa na stanje čebeljih družin, kjer v času pridobivanja večjih sprememb v moči, zalogah hrane in zalegi nismo opazili, prav tako pa nismo opazili vplivov pridobivanja strupa na mirnost čebel. Čebele so sicer v času delovanja naprav izrazito agresivne (delo zato poteka v popolni zaščitni opremi), a že po desetih minutah po končanem delovanju naprav se umirijo. Običajno mirne pa so tudi pri pregledih in posegih v nadaljnjih dneh.

V raziskavi smo v letu 2020 torej prvotno med seboj primerjali različni napravi za pridobivanje čebeljega strupa, pri čemer se je nekoliko bolje obnesla naprava, izdelana na Fakulteti za strojništvo UNI LJ. Ugotovili smo tudi, da razlike v količini in kakovosti čebeljega strupa

Foto: Simon Golob

Foto: Simon Golob

Naprava znamke Beewhisper

Vzorec čebeljega strupa

Vzorec čebeljega strupa

med posameznimi panjskimi sistemi in napravami za pridobivanje strupa ter med posameznimi čebeljimi družinami obstajajo, vendar so zanemarljive. Ker na količino in čistost čebeljega strupa vplivajo številni parametri, bomo letos poskus nadaljevali. Prednostno bomo med seboj primerjali različna mesta postavitve naprav za pridobivanje strupa (na žrelu, znotraj panja in na položaje sata) v AŽ- in LR-panjskem sistemu, istočasno pa bomo ponovno spremljali tudi lastnosti čebelje družine in ugotavljali, kako te vplivajo na pridelavo strupa ter kako pridobivanje strupa vpliva nanje.

Čebelji strup je zagotovo eden izmed bolj zanimivih in obetavnih čebeljih pridelkov. Povpraševanje po njem je namreč vedno večje, kakovostne naprave za pridobivanje pa so vedno dostopnejše. Največja prednost pridelave čebeljega strupa je zagotovo, da je pridelana količina praktično neodvisna od vremena ali pašnih virov in je lahko pridobivanje čebeljega strupa tudi v letih, ko so paše slabe, ekonomsko dobra alternativa, ki nam čebelarjem omogoča razmeroma stalen prihodek, ob pogoju, da si čebelarji najdejo kupce in strup tudi prodajo. 🍯

Zmagovalci natečaja za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
simon.golob@czs.si

Na zadnjem natečaju za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu smo prejeli več prijav, kot smo jih bili vajeni v preteklih letih, kar zagotovo kaže na to, da smo čebelarji inovativni in imamo ideje, kako si svoje delo olajšati. Ob tem pa radi preizkušamo nove metode in tako skrbimo za napredek in novosti v čebelarški panogi. V nadaljevanju objavljamo opis treh zmagovalnih tehnoloških rešitev oz. inovacij v čebelarstvu za leto 2021.

Foto: Gašper Vidmar

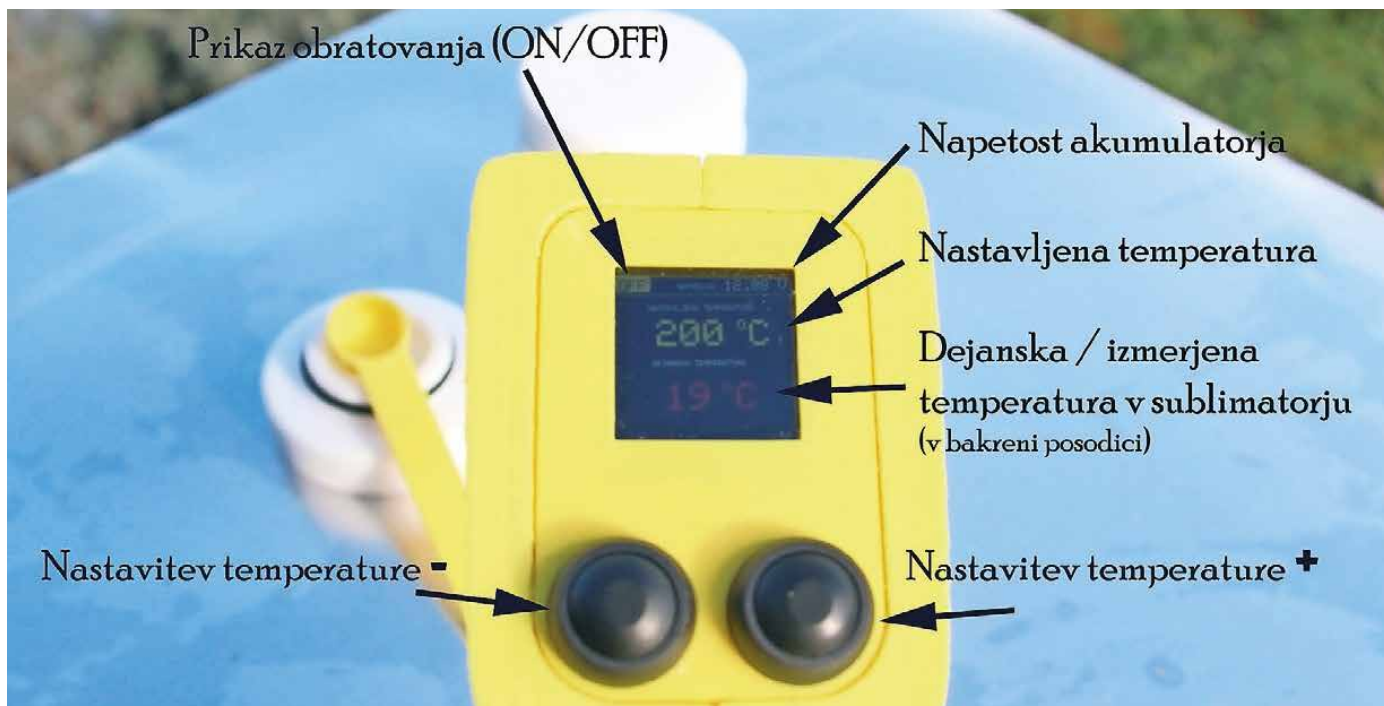

Foto: Gašper Vidmar

Gašper Vidmar: Sublimator »Sublimax«

Avtor je na natečaju predstavil zanimivo izvedbo sublimatorja, katerega glavna prednost je napajanje z 12-V akumulatorjem, kar napravi omogoča večjo mobilnost. Ohišje sublimatorja je narejeno iz kakovostne PETG-plastike in je zatesnjeno s tesnili, ki onemogočajo vdor par oksalne kisline v notranjost naprave, kjer je krmilno vezje naprave. Naprava ima tudi zaslon, na katerem se prikazuje podatek o stanju (vklopljen/izklopljen), podatek o napetosti vira napajanja (akumulatorja), dejanski temperaturi v izparilniku in nastavljeni temperaturi. To nastavimo z dvema gumboma pri zaslonu. Izparilnik je v celoti izdelan iz bakra in obdan (zaščiten) s teflonskim nosilcem. Bakrena cevka izparilnika ima premer 6 mm, njena zasnova pa omogoča visoko temperaturo tudi na koncu, kar preprečuje mašenje cevke. Izparilnik je s preostalim delom naprave povezan z nosilcem iz nerjavečega jekla. Za dovolj hitro segrevanje poskrbijo trije grelci, ki proizvedejo pri vhodni napetosti 12 V skupaj 120 W moči. Sublimator doseže temperaturo 190 °C v pribl. dveh minutah, vendar je hitrost segrevanja zelo odvisna predvsem od izhodne napetosti vira energije. Kot že zapisano, sublimator deluje na 12-V akumulator ali drug vir z enako napetostjo. Pri priključitvi je treba paziti predvsem na pravilno namestitve priključnih kontaktov (rdečo spono na +, črno na pol -). Po priključitvi pa se na zaslonu izpišejo podatki. Temperatura se nastavlja po korakih, za 5 °C z dvema tipkama, za vklop grelcev pa zadržimo obe tipki za tri sekunde, v zgornjem levem kotu zaslona pa se nato napis spremenil z OFF (rumeno) na ON (rdeče).

Temperatura, napisana z rdečo, bo začela rasti do nastavljene. Med segrevanjem naprave si lahko čebelar pripravi posodici (pokrovčka), kamor da ustrezno količino zdravila na osnovi oksalne kisline, pri tem pa mu je v pomoč tudi priložena žlička, ki drži pribl. 1 g oksalne kisline. Ko je v izparilniku dosežena prava temperatura, čebelar sublimator obrne za 180°, namesti pokrovček z zdravilom ter sublimator hitro obrne in obenem cevko vstavi v odprtino žrela ter rahlo udari po pokrovčku, da vse zdravilo pade v izparilnik. Na zaslonu bo temperatura opazno padla (odvisno tudi od vlažnosti zdravila), vendar bo začela hitro rasti nazaj do nastavljene. Po dosedanjih izkušnjah avtorja naprave sublimacija pri nastavljeni temperaturi 190 °C traja nekje med 30 ter 50 sekund. Naprava je že preizkušena v različnih pogojih, avtor pa si za prihodnje želi pridobiti ustrezen certifikat CE, ki mu bo omogočal prodajo, ter po potrebi izdelati nadgradnjo, ki bi omogočala lažjo »prenosnost« sublimatorja (delovanje na baterijo). Delovanje naprave si je možno ogledati tudi na povezavi: <https://youtu.be/jq9Vkr4cGV8>.

Foto: Gašper Vidmar

Plodiščno okence kot 1,8-l pitalnik.

Plodiščno okence kot satnik za priprtje/izolacijo matice z matično rešetko

Plodiščno okence kot inkubator za zorenje matičnikov in dnevni nadzor nad izleganjem matic

Dariko Nemivšek: Spremenjeno plodiščno okence AŽ-panja

Avtor predstavlja spremembo delov AŽ-panja, katere namen je izkoristiti prostor med plodiščnimi sati in vrati panja, temu primerno pa je treba prilagoditi plodiščno okence. O tem je že pisal v reviji SČ, in sicer v številki 5 leta 2012, ki je dostopna tudi na naši spletni strani.

Po mnenju avtorja je za napredno čebelarjenje nujna sprememba AŽ-panja v smeri zamenjave klasičnega plodiščnega okenca. Sam spremenjeno plodiščno okence izkorišča kot sat, ki služi različnim namenom. Vanj je možno preprosto namestiti (ali odvzeti ter čistiti in razkuževati) pitalnik z 1,8 l prostornine, uporablja se lahko kot satnik za dodajanje matice in učinkovit nadzor nad njenim sprejemom, kot inkubator za zorenje matičnikov in dnevni nadzor nad izleganjem matic, opazovalni del panja (za nadzor gradnje satja in nadzor nad rojilnim razpoloženjem), za gradilni satnik, kot prostor za dodajanje pogače, za gradnjo ½ AŽ-satov, namenjenih za izdelavo prašilčkov ali rezervnih družin, in kot satnik za priprtje/izolacijo matice (v tem primeru se na notranjo stran satnika namesti matična rešetka). Sestavni deli spremenjenega plodiščnega okenca so: osnovni satnik z utorom za namestitev satnice in določanje položaja preostalih sestavnih delov (z izvrtino za prehod matice, distančniki za namestitev dodatnega satnika z dvema razstojščema, vijaki ter polzapornicami), steklo, prilagojena matična rešetka in drogovi za njeno pritrditev, letev z utorom za namestitev satnice ali matičnic, ročaj, čep za zapiranje prehoda matici, cev za krmljenje, posoda za sladkorno raztopino, nastavek za cev in sponki.

Najpomembnejši funkciji spremenjenega plodiščnega okenca AŽ-panja sta večji vpogled v razvoj in stanje (rojilno razpoloženje, gradnja ...) čebelje družine, brez posega v panj, ter lažja možnost izvedbe apitehničnega ukrepa izolacije (priprtja) matice. Matico v tem primeru izoliramo na sat ki je za plodiščnim okencem. Ukrepe se izvaja v času kostonjeve paše (če je ta zadnja na območju), ko matico približno 24–25 dni pred zadnjim točenjem (ali osem dni pred začetkom paše) pripravimo. Ko opravimo točenje in je čebelja družina (razen na satu, na katerem je priprta matica) brez zalege, sat, na katerem je bila priprta matica, odstranimo ter v preostalem delu panja izvedemo zatiranje varoj. V času zatiranja je možno matico v kletki obdržati zunaj panja, tako da ni v neposrednem stiku z zdravili. Avtor navaja, da če matico vrne družinam pozneje kot v dveh urah, jo vrne po postopku, ki je primeren pri menjavi matice. Pri tem načinu dela je možno zamenjati tudi stare matice in jih nadomestiti z novimi. Prav tako lahko (ker na satih v plodišču ni zalege) sočasno s tem postopkom naredimo tudi odbiranje satja in uredimo sate, ki so primerni za zimsko gnezdo. Avtor navaja, da čebele po končanem ukrepu omete iz vseh satov in tako tretiranje čebel proti varojam izvede zunaj panja.

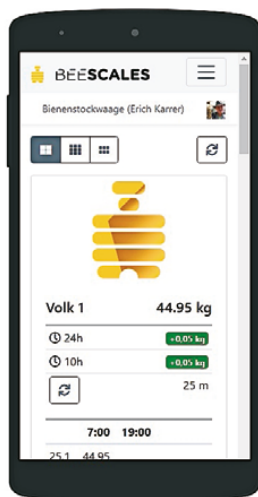
Foto: Damir Škraban

Damir Škraban: Čebelarstva tehnica »BeeScales.io«

Čebelarstva tehnica BeeScales.io poleg tehtanja nudi tudi druge funkcije, zato jo lahko imenujemo tudi naprava za spremljanje čebelje družine. Z njo se lahko nadzorujemo številne podatke, ki so dostopni na vsakem koraku na spletni strani ali v mobilni aplikaciji. To so teža, zunanja temperatura, zračna vlaga, zračni tlak, temperatura znotraj panja, poleg tega pa naprava omogoča tudi zaznavanje in sporočanje rojenja, spremlja lokacijo in zaznava vibracije ter tako lahko zazna krajo naprave, čebelje družine ali čebelnjaka. Naprava je plod lastnega razvoja, ki poteka že več kot tri sezone, izdelana je iz komponent industrijske kakovosti in proizvodnje. Celotno ohišje tehtnice je

vodotesno (IP66) in narejeno iz kakovostnih komponent, ki so odporne proti dežju in snegu. V sklopu naprave so vključeni tudi močna programska oprema v obliki spletnega portala, mobilne strani, javne strani za prikazovanje

podatkov, prikaz podatkov na TV in vtičniki za prikazovanje podatkov na spletnih straneh. Meritve se izvajajo vsako uro, pridobljeni podatki pa se shranjujejo v oblak, kar omogoča, da so dostopni z različnih telefonov ali računalnikov. V tehtnici BeeScales.io je že vključena SIM-kartica, ki je takoj pripravljena za uporabo in je zato ni treba nastavljati. Ta se ob vklopu samodejno poveže v mobilno omrežje. Naprava deluje na sončno celico, ki nenehno polni vgrajeno baterijo. To omogoča večletno delovanje brez menjav baterije in, še pomembnejše, ker je baterija vedno polna, ni prekinitev v delovanju naprave. ◆

BEE SCALE

Übersichtseite | Geräte (Waage) | Administration

Tivoli

Čebelji panji se lahko povzamejo skupaj po skupinah.

Povprečno spreminjanje teže čebeljega panja v skupini

Durchschnittliche Gewichtsänderung **-0,06 kg**

Merilni podatki enega čebeljega panja

Nastavitev lokacije za napoved vremena.

Gerät	Teža	Δ (24h)
Pan 1	15,8 kg	+0,05 kg
Pan 2	42,0 kg	-0,17 kg
Pan 3	44,1 kg	-0,2 kg

21,7°C

Foto: Damir Škraban

Slikanje letnih in zimskih čebel z magnetnoresonančno mikroskopijo

Mitja Štrukelj, dr. med. in prof. dr. Igor Serša, univ. dipl. fiz.
mitja.strukelj74@gmail.com

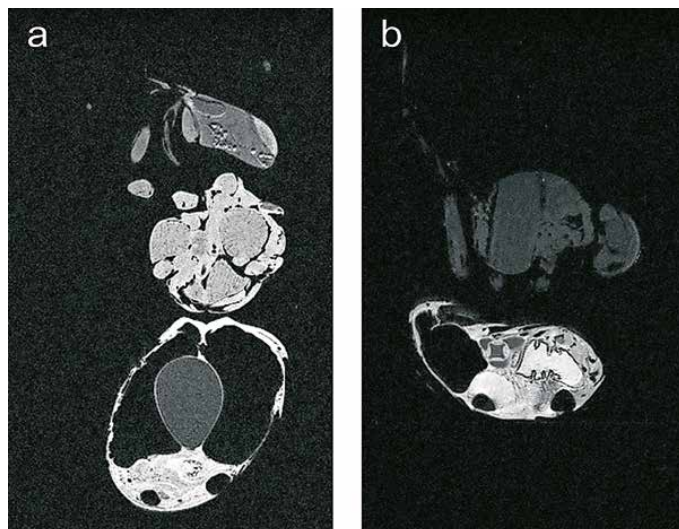
V predhodnem članku (objavljen v SČ 1-2020, str. 14, op. ur.) sva že opisala slikanje morfologije čebele izležene poleti z metodo magnetnoresonančne mikroskopije. V zimskih mesecih sem odvzel za namen preučevanja iz panja še zimsko čebelo. Na Oddelku za fiziko trdne snovi Inštituta Jožef Stefan sva kmalu izvedla slikanje. S tem sva dobila s sodelavcem primerjavo med količino maščobnega telesca pri letni in zimski čebeli.

In kaj se je pokazalo? Dobili smo pritrdilen odgovor na svojo napoved, da ima zimska čebela več maščobnega telesca kot letna, saj ga potrebuje ne le zaradi daljše življenjske dobe zimske generacije čebel (šest mesecev), ampak tudi zaradi ustvarjanja toplote v gnezdu čebel pozimi in zgodnji pomladi.

Čeprav je to že znano dejstvo, ki sva ga prvič sicer prikazala slikovno s pomočjo magnetne resonance, se iz slik in situ pokaže še nekaj, kar doslej ni bilo znano. Namreč da ima letna čebela del maščobnega telesca skrit tudi v delu zadka, ki je blizu oprsju, kar pa se pri zimski čebeli ne pokaže. Najin hipotetični odgovor na to je, da potrebuje letna čebela maščobno telesce v tem delu za letenje, saj je od tega spomladi in poleti odvisen obstoj družine. V oprsju pa se skrivajo vse mišice, potrebne za letenje, ki črpajo energijo tudi iz te maščobe. Ker čebela nima žilnega sistema za dovajanje hranilnih snovi, lahko torej sklepamo, da bo tak zalogovnik tam, kjer je najbolj potreben. Pri letni čebeli bo ta torej tudi v sprednjem delu zadka. Zimske čebele zalog v tem delu ne potrebujejo, saj so večinoma v panju in ne izletavajo.

Verjetneje kot naštetu pa ta hiperehogenost (večji odmev, ki ga slika bolj pokaže) med medenim mešičkom in spodnjim delom zadka predstavlja živčni pletež, prav tako sestavljen pretežno iz maščobe.

Slika tudi kaže dokaj povešene organe čebele post mortem (čebela je bila v epruveti nekaj dni v tekočini, ki je preprečevala razpadanje), kar si razlagava kot posledico sile teže. Vsekakor bi bilo dobro slikati čebelo z glavo navzdol, da bi to razjasnili, saj so v anatomskih slikah čebele organi pomaknjeni bolj ventralno. Magnetnoresonančno slikanje letnih čebel *in vivo* in porabo maščobnega telesca med izletom na pašo (oziroma slikanje živih čebel pred izletom na pašo in po vrnitvi s paše) je že prikazala skupina nemških raziskovalcev pred leti, sicer šibkejšim magnetom [1]. Iz rezultatov njihove študije je razvidno,

da se maščobno telesce med letenjem porablja, torej igra vlogo energetskega zalogovnika za letenje.

Na vprašanje, zakaj imajo zimske čebele maščobo v zadku, lahko odgovorimo s tem, da je tam največ razpoložljivega prostora za maščobno zalogo, in s tem, da čebela potrebuje to zalogo energije tudi za dihalnice, ki so ravno tako v zadku.

Zanimive so tudi kaverne, ki se kažejo na hrbtni strani zadka tako pri zimski kot pri letni čebeli. Gre za dihalni sistem čebele. V glavi čebele je vidno majhno področje povečane svetlosti, kar pa ni maščobno telesce, ampak čebelji možgani oz. pletež ganglijev. Ti so, podobno kot pri človeku, večinoma sestavljeni iz lipidov.

Ob vsem tem se seveda odpira še več vprašanj. Eno teh, ki je tudi tema tega članka, je, zakaj se poleže zimska generacija čebel, ki je morfološko drugačna od letne. Kaj je tisto, kar sproži tako spremembo čebel pred zimo, da ko živijo bistveno dlje in imajo več maščobnega telesca?

Lahko bi se tudi vprašali, kako in če sploh vplivajo različna zdravila za varozo na količino maščobnega telesca pri zimski generaciji čebel. Za potrditev take izjave in odgovor na vprašanja, ki so se ob tem pojavila, pa bodo potrebne še nadaljnja preučevanja.

Primerjava magnetnoresonančnih slik letne (a) in zimske (b) čebele. Sliki sta T1-obteženi in posneti z metodo spinskega odmeva s parametri TE/TR = 1,9/200 ms. Pri tej vrsti slik so tkiva z večjo vsebnostjo maščob videti svetlejša od tistih, kjer prevladuje voda. ●

Vira:

- Schilling, F., Dworschak, K., Schopf, R., Kuhn R., Glaser, S., Hasse, A., (2012): Non-invasive lipid measurement in living insects using NMR microscopy, *Journal of experimental biology*, 215: 3137–3141.
- Zdešar, P. in sod. (2008): *Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje 1.*, 37–102.

Čebelarjenje na Kubi brez akaricidov

Franc Šivic, prevod in priredba

franci.sivic@gmail.com

Čebele so prvi pripeljali na Kubo Španci že leta 1764, in ker je vegetacija na tem otoku, ležečem nedaleč južno od Floride, bogata z medovitimi rastlinami, se je čebelarstvo kmalu zelo razmahnilo. Danes je vrednost izvoženega medu na četrtem mestu, takoj za ribami, pijačami in tobačnimi izdelki ter celo pred sladkorjem in kavo.

Po podatkih iz leta 2014 je bilo na Kubi več kot 2000 čebelarjev, ki so pridelali približno 7200 ton medu z oznako ekološki med. Zato je kubanski med zelo iskan in dosega na svetovnem trgu primerno višje cene kot od drugod iz držav Latinske Amerike. Za to se imajo kubanski čebelarji zahvaliti spletu nenavadnih okoliščin. Leta 1996 se je na Kubi pojavil čebelji zajedavec varoja. Zaradi ameriškega embarga in zaradi razpada Sovjetske zveze (1990), ki odtlej tej otoški državi ni več nudila pomoči, Kuba ni imela denarja, da bi nabavila ustrezna sredstva za zatiranje novega škodljivca. V dveh letih so varoje uničile skoraj vse divje živeče čebelje družine po gozdovih, propadla pa je tudi večina čebel domačih čebelarjev. Prišlo je torej do prave okoljske katastrofe, ki pa se je pozneje izkazala kot blagoslov za kubansko čebelarstvo. Edina načina za ohranitev preživelih čebeljih družin sta tedaj redno izrezovanje trotovine in vzreja matic iz družin z dobro razvitim čistilnim nagonom; kar

pomeni, da so čebele znale odkriti z varojami napadeno zalego in jo same odstraniti iz celic. Roji iz preživelih divje živečih družin so medtem ponovno naselili votla debela dreves po gozdovih, posebej izučeni čebelarji pa so pod nadzorstvom državne veterinarske službe uspešno vzrejali matice iz družin, odpornih proti varojam. Njihove matice so se nato parile s troti družin, ki so preživele v naravi, in z izbranimi troti na vzrejevališčih, rezultat parjenja pa so bili nekakšni hibridi dveh različnih linij znotraj iste vrste medonosne čebele. Danes smejo kubanski čebelarji za zatiranje varoj uporabljati samo metodo izrezovanja trotovine in intenzivno nadaljevati odbiro proti varojam odpornih čebeljih rodov, uporaba sintetičnih akaricidov, ki se redno prakticira drugod po svetu, pa je na Kubi prepovedana. Vendar sta imela omenjeni ameriški embargo in razpad Sovjetske zveze še en pomemben vpliv na ponovno oživitev čebelarstva na Kubi. Po letu 1990 je bilo konec tudi uvoza umetnih gnojil in pesticidov, ki so se dotlej v kubanskem kmetijstvu množično uporabljali. Odtlej ni več prihajalo do zastupitev čebel, in ker so te odslej nabirale hrano v zdravem okolju, se je povečala njihova odpornost proti boleznim in verjetno delno proti varojam. Znatno se je povečala tudi pridelava medu. V letu 2018 so ga izvozili skoraj 8000 ton. Mnogi tuji čebelarji, ki obiščejo ta otok, menijo, da morda predstavlja kubanski primer v določeni meri rešitev težave umiranja čebel na globalni ravni. ●

Vir: Sanford, M. (2021): Was ich in Kuba gelernt habe: Imkereien im Land Guantanamo, *Bienepflege*, št. 2, februar, str. 65.

Skupina panjev na stojšču kubanskega čebelarja nad zalivom Bahía de Miel v pokrajini Guantanamo

Foto: Franc Šivic

Ohranjena čebelarška pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja (II. del)

zasl. prof. dr. Andrej Šalehar¹ in Anton Tomec²

¹ Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko, ² upokojeni tajnik Čebelarške zveze Slovenije
andrej.salehar@bf.uni-lj.si, tone.tomec@gmail.com

V drugem delu prispevka se kronološko in na kratko nadaljuje predstavitev ohranjenih razprav PPG o kranjskem čebelarstvu.

Pravila za čebelarško vrtnarsko šolo na Lanšprežu (1781)

Pravil za čebelarško šolo po vsebini in v obliki, kot jih je napisal Glavar, v čebelarški literaturi nismo zasledili. Napisal je štiri pravila, ki jih je vsebinsko prilagodil udeležencem šole in tudi gospodarskim razmeram na gospodstvu Lanšprež. S poučevanjem čebelarstva je želel svojim podložnikom pomagati iz njihovega slabega gmotnega stanja in razširjati čebelarstvo kot pomembno gospodarsko panogo. Pri tem je poleg tedanjih splošno znanih tehnik čebelarjenja upošteval tudi zakonska določila Marije Terezije in svoje dolgoletne izkušnje ter postopke ravnanja s čebelami. Glavarjeva pravila niso bila uradno potrjena in odobrena, ker je to preprečil dvorni dekret o ukinitvi javnih učiteljev čebelarstva, ki je bil izdan 31. oktobra 1781. Predstavljajo pa unikatni in zelo pomemben dokument iz zgodovine svetovnega in še posebej slovenskega čebelarstva.

Nekaj poudarkov:

- Delo državnega učitelja čebelarstva na čebelarško-vrtnarski šoli na Lanšprežu, kjer sta že bila dva za šolanje primerna čebelnjaka, je bil pripravljen prevzeti Glavar sam, in to brezplačno, za dobo šestih let.
- Podobno kot na drugih takratnih čebelarških šolah je tudi Glavar predvidel, da bo pouk brezplačen. Tako je določal čebelarški patent Marije Terezije iz leta 1775.
- **Določilo, da bo pouk v deželnem (slovenskem) jeziku, je treba posebej poudariti in je posebnega pomena. Je izjemno določilo za Kranjsko konec 18. stoletja in velik prispevek k uveljavitvi slovenskega jezika.**
- Marija Terezija je v Navodilu za čebelarške mojstre odredila (2. člen), da je osnova za pouk na javnih čebelarških šolah Janšev čebelarški nauk. Glavar temu pritrjuje, a hkrati tudi določa, da naj se dodajo še vse stvari, ki jih Janša ne obravnava.

Foto: MB

Glavarjeva kapela na Lanšprežu

- Glavar je poznal določilo, da morajo učitelji čebelarstva opraviti šolanje na dunajski čebelarški šoli in uspešno opraviti tudi izpit za učitelja čebelarstva (5. člen – Instrukzion ... 1775).
- Glavar v svojih pravilih dosledno uveljavlja določila čebelarškega patenta iz leta 1775, še posebej, da je čebelarstvo oproščeno vseh dajatev, kot je na primer mitnina pri prevozu panjev na in s paše, plača se samo cestnina.
- Zanimiva je tudi ideja skupnih čebelnjakov, ki bi imeli prednost pred zasebnimi čebelnjaki. Glavar to predlaga iz različnih razlogov in med njimi je tudi ta, da bi te skupne čebelnjake vodili in oskrbovali usposobljeni skrbniki, ki bi se izšolali na čebelarško-vrtnarski šoli.
- Za vajence predpisuje Glavar, da so stari 15 do 20 let, uka željni, pošteni in sposobni fantje. Prednost daje tistim, ki znajo brati in pisati v deželnem jeziku.
- Glavar priporoča, da bi morali prihodnji vrtnarji oskrbovati tudi čebelnjake, kar naj bi bilo tudi zakonsko predpisano.
- Šolanje se začne na začetku marca in konča konec meseca oktobra. Vajenci, ki bodo usposobljeni, bodo odpuščeni in vsaj najboljši bodo za nagrado dobili en panj.
- Pri čebelarško-vrtnarski šoli pod gospodstvom Lanšprež je dan poudarek skupnim čebelnjakom, ki bi imeli po 120 panjev. Vsak skupni čebelnjak ima

dobro poučenega skrbnika, ki je zavezan od marca do oktobra, od jutra do večera, paziti na čebele in mu pripada primerna letna plača iz skupnega dobička.

- Nove čebelje družine (naravni in umetni roji) so namenjene za dopolnitev ali nove skupne čebelnjake in se ne štejejo v prirejo. V skupno čebelarstvo lahko vstopi, pa tudi izstopi, vsak lanšpreški podložnik.
- Od čistega letnega dobička se najprej nameni 10 % za napravo in postavitev novih čebelnjakov ter za nakup novih panjev, nato se izplača skrbnikova plača in ostanek nameni članom skupnosti (3/4 podložnikom in 1/4 gospodstvu). Glavar meni, da bi imeli pri izplačilu prednost revnejši podložniki.
- Glavar odločno trdi, da sta za vzrejo čebel potrebna znanje ter usposobljenost in da so za skrbnike primerni le iznajdljivi, marljivi, trezni, zvesti in dobro vzgojeni ljudje.
- Skrbnik mora svojemu gospodu redno poročati in točno izvesti vse njegove ukaze. Prepovedano je svojeglavo in samovoljno ravnanje, ukrepanje.
- Zahtevano je, da je skrbnik stalno, vseh osem mesecev, prisoten pri čebelnjaku, in ni mu dovoljeno, da bi si iskal dodatne zasluge. Za zagotovitev stalne prisotnosti je namenjena tudi v bližini čebelnjaka postavljena uta, da bi ga varovala pred soncem in dežjem.
- Glavar je v pravilniku zasnoval učenje tehnike čebelarjenja: preglede, ocenjevanja, razvrščanja in označevanja panjev, spremljanja pregledov panjev, dogodkov in ukrepanj ter o vsem tem vodenje evidence, zapisnikov – čebelarski register. Preglede panjev opravi trikrat na leto – spomladi, ob kresu in na vse svete – in pri tem opravi čiščenje panjev ter oceni moč družine (pet razredov), zalego (pet razredov) ter hudo gnilobo čebelje zalege. Na osnovi teh ocen razvrsti panje v pet razredov in za vsak razred določi postopke potrebnih čebelarskih opravil: krmljenje, ponovni pregledi, dodajanje matic,

podstavkov in nastavkov in drugo. Zelo sistematičen, strokoven in pedagoško uspešen pristop, ki ga Glavar omenja v zasnovi že v Odgovoru. V Janševih knjigah ta sistem ni opisan. Nekatera opisana čebelarska opravila so v rabi še danes.

- Ob cvetenju ajde je najpomembnejši čas nabiranja medu in skrbnik pazi, da imajo čebele za delo dovolj prostora, z dodajanjem podstavkov in nastavkov.
- Jeseni se opravijo tehtanja, pripravijo panji za zimo in poskrbi za zalogo medu za pitanje.
- Vsakodnevna opravila vključujejo jutranji in popoldanski pregled ter večkratdnevni obhod čebelnjaka, preglede posameznih sumljivih panjev in opazovanje stanja čebel.
- Pozimi skrbnik pazi, da v panje ne zaidejo škodljivci, kot so miši, rovke.
- Skrbnik naj bi ne imel svojih čebel, da ne bi prišlo do suma poneverb pri krmljenju, rojih in podobno. Ima pa pravico, da da svoje čebele pri jesenskem tehtanju v skupno rabo, kar se mu celo svetuje, da bo skrbneje varoval celoten čebelnjak.

Čebelarska šola na Lanšprežu (1781)

O poučevanju čebelarstva na čebelarski šoli na Lanšprežu poroča Glavar v pismu Tomlju z 28. novembra 1781, ko piše: »... sedaj imam vsak večer z njimi pouk, ki ga zvesto poslušajo. Ko sem namreč videl napredek, sem obljubil onim, ki bi se najbolje učili, nove čebele ...« Glavar ni dobil uradnega dovoljenja za ustanovitev čebelarske šole. To je bilo pričakovano, ker je bil 31. oktobra 1781 izdan dvorni dekret (Hofdekret, 1781) o ukinitvi javnih učiteljev čebelarstva v vseh dednih deželah. Čebelarska šola na Lanšprežu je bila prva na Kranjskem in **pouk je potekal v deželnem (slovenskem) jeziku**, kar je poudarjeno tudi na spominski plošči PPG na kapeli na Lanšprežu.

Peter Pavel Glavar – kranjski čebelar

PPG je ključna osebnost prve zlate dobe kranjskega čebelarstva (1750–1820). Njegov čebelarski nauk, spodbujanje kranjskega čebelarstva, materialna pomoč za nabavo panjev in bogata čebelarska pisna zapuščina to potrjujejo. Skrb za revne podložnike, še posebej s poučevanjem čebelarstva v slovenskem jeziku, prva slovenska čebelarska knjiga, pravila za čebelarsko-vrtnarsko šolo in čebelarska šola na Lanšprežu so nadaljnji prispevki, s katerimi se je PPG zapisal v zgodovino slovenskega in svetovnega čebelarstva.

Viri:

- Baraga, F. (1998): Arhiv Glavarjevega beneficija. *Acta ecclesiastica Sloveniae*, 20, str. 97–194.
- Baraga, F. (2017): Glavarjevo poročilo c. kr. Kmetijski družbi v Ljubljani o možnostih pospeševanja čebelarstva na Kranjskem.

Spominska plošča Petru Pavlu Glavarju na pročelju kapele na Lanšprežu – 2015

- Str. 294–332. V: Glavar, Peter Pavel, *et al.* (2017): Čebelarška pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja. Brdo pri Lukovici in Novo mesto, 352 str.
- Bienenzuchtsverbreitung in Instrukzion für Bienenmeister, 8. april 1775. V: *Sammlung Verordnungen und Gesetze vom Jahre 1740. bis 1780.* Dunaj 1786–1787, zvezek VII, št. 1680, str. 204–210.
 - Demšar, V. (1967): Še o velikem čebelarju 18. stoletja – Petru Pavlu Glavarju. *Slovenski čebelar*, št. 3, str. 88–92.
 - Glavar, P. P. (1768): *Vorschlag Beantwortung zur Verbesserung der Bienenzucht in den Kaysl. Königl. Erbländern.* Rokopis: Arhiv Republike Slovenije, SI AS 869 (osebni fond) Glavar Peter Pavel, mapa 1, št. 2, 26 str.
 - Glavar, P. P. (1771): ... *Kais. Königl. Agriculturs Societat* – 25. november 1771. Rokopis: Arhiv Republike Slovenije, SI AS 869 (osebni fond) Glavar Peter Pavel, mapa 1, št. 2, 8 str.
 - Glavar, P. P. (1781): *Hochlöbliche Kais. Königliche Ackerbauss und Künste Gesellschaft (Predlog za dvig čebelarstva).* V dodatku so *Pravila za čebelarstvo vrtnarsko šolo na Lanšprežu.* Rokopis: Arhiv Republike Slovenije, Zbirka rokopisov – ARS SI 1073, 1/24 r, 13. str. – 1941, 55 listov.
 - Glavar, P. P. (1776): *Pogovor o zhebelnih rojev.* Rokopis: Arhiv Republike Slovenije, SI AS 1073, Lanšprež, Zbirka rokopisov, 1/23r, 105 str.
 - Glavar, P. P., *et al.* (2017): Čebelarška pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja. Brdo pri Lukovici in Novo mesto, 352 str.
 - Hofdekret von 31. Weinmonat 1781 (1885). *Handbuch aller ... Verordnungen und Gesetze. Erster Band.* Wien, str. 505.
 - Humel, A. (1771): *Praktische Eröffnung, dass der Weiser wirklich von den Drohnen ausserhalb des Bienenstocks befruchtet wird.* Rokopis: Arhiv Republike Slovenije, SI AS 869 (osebni fond) Glavar Peter Pavel, mapa 1, št. 2, 4 str.
 - Humel, A. (1773): *Physische Erfahrung, dass der Weysel wirklich von den Drohnen ausser den Bienenstock befruchtet werde.* Str. 64–71. V: *Gemeinnützige Arbeiten der Churfürstl. Sächsis. Bienengesellschaft in Oberlausitz: die Physik und Oeconomie der Bienen betreffend, nebst andern dahin einschlagenden natürlichen Dingen, Erster Band.* Berlin in Leipzig, 451 str.
 - Mihelič, S. (1934): *Anton Janša. Slovenski čebelar. Njegovo življenje, delo in doba.* Ljubljana, 163 str.
 - Mihelič, S. (1948). Kako so opazovali praho matice leta 1769. *Slovenski čebelar*, št. 1–2, str. 22–26.
 - Mihelič, S., Baraga, F. (2017): Odgovor na predlog za izboljšanje čebelarstva v cesarsko-kraljevih dednih deželah. Str. 252–267. V: Glavar, Peter Pavel, *et al.* (2017): Čebelarška pisna zapuščina Petra Pavla Glavarja. Brdo pri Lukovici in Novo mesto, 352 str.
 - Scopoli, G. A. (1763): *Entomologia Carniolica: exhibens insecta Carnioliae indigena et distributa in ordines, genera, species, varietates, methodo Linnaeana.* Vindobonae, 420 str.
 - Scopoli, G. A. (1770): *Dissertatio de Apibus.* Str. 7–47. V: *Annus IV. historico-naturalis. Lipsiae*, 150 str.
 - Šalehar, A. (2020): *Prva zlata doba kranjskega čebelarstva – 1750–1820: dogodki, knjige, objave, rokopisi in listine.* Ljubljana, 231 str.
 - *Vorschläge zur Verbesserung der Bienezucht in den Kaysl. Königl. Erbländern* (1768). Rokopis: Arhiv Republike Slovenije, SI AS 869 (osebni fond) Glavar Peter Pavel, mapa 1, št. 2, 16 str.

Čebelarjeva opravila v juniju

Franko Dolgan – Narin

franko.dolgan@gmail.com

Junij je z vidika posegov pri družinah zelo podoben maju, vsaj do kresa, to je 21. junija. Ta mesec opazimo, kako čebele pridejo do vrhunca svoje moči, nato pa se njihov razvoj upočasni. Mi čebelarji pa moramo že začeti razmišljati o opravilih za naslednjo sezono.

Če smo v maju čebele krmili zaradi spomladanske pozebe, ki je zajela celo Slovenijo, in slabega vremena v aprilu in maju, bomo mogoče ta mesec celo točili, kar v tem trenutku, ko pišem ta članek, in ob trenutnih napovedih vremena ter dejstvu o spomladanski pozebi težko zagotovo napovemo. Ta mesec bomo pozorni na medenje v gozdu.

Prevoz na pašo

Tisti, ki razmišljate o prevozu čebel na pašo, dobro premislite svojo odločitev, saj letos slabo kaže, da bo kje kaj medilo. Pri tem upoštevajte Opazovalnonapovedovalno službo medenja pri ČZS. Mogoče pa bo na vašem stojišču še najboljša izkoriščenost

Vzreja matic v 12-satnem panju

paše. Pri prevozih čebel na pašo se morajo namreč čebele tudi vleteti in spoznati okolico ter odkriti pašo, kar pa terja določen čas. Če pa boste še za kakšen dan zamudili začetek medenja, boste tako rekoč zamudili celotno pašo. Še tisto malega, kar bo od nje, če sploh kaj. Tako se lahko zelo hitro zgodi, da boste imeli samo porabo časa in stroške ob obilici dela, ki ga prevozništvu zahteva od vas. Čebele prevažamo v poznih večernih oziroma zgodnjih jutranjih urah, ko čebele že oz. še mirujejo.

Foto: Franko Dolgan

Izleganje matic v matičnicah

Pri prevozih se lahko marsikaj zgodi, zato priporočam prevoze zvečer, saj imamo tako na razpolago celo noč za razna popravila vlečnega vozila, zamenjavo pnevmatik ali pa tudi kaj hujšega. Res je tema in slaba vidljivost, ampak temperature so nižje kot čez dan, in junija znajo biti že zelo visoke. Če se nam pri zgodnejutranjem prevozu kaj pripeti in smo na kraju, kjer čebel ne moremo odpreti, se nam lahko čez dan pri visokih temperaturah zadušijo.

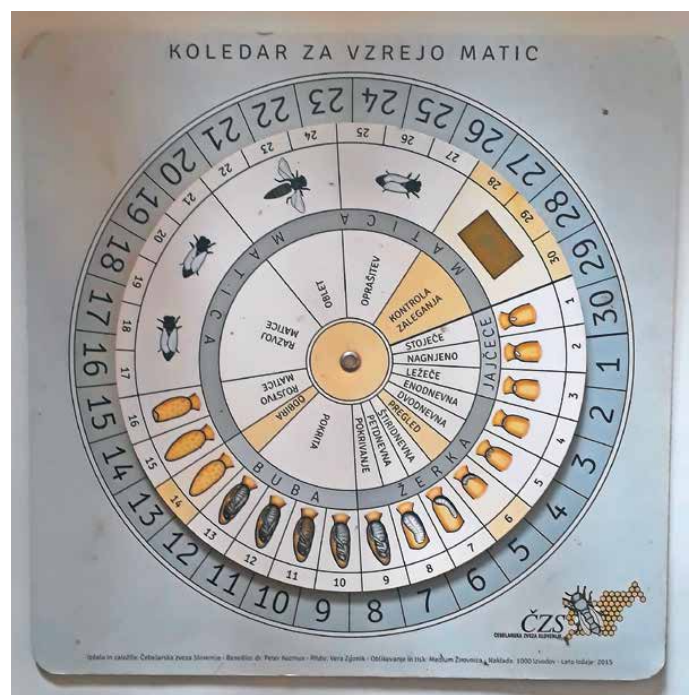
Točenje medu

Ker bo letos po vsej verjetnosti pomanjkanje medu, vsaj slovenskega porekla, naj nas to ne zavede v ignoriranje pravila, da se toči le višek medu. Pravilo je obvezno pri ekoloških čebelarjih. »Plodišče je svetišče«, in če matica ni zablokirana s hrano, se nikoli ne odvzema med. Čebele se pa krmijo le, če je ogroženo njihovo preživetje. Pri točenju moramo paziti na zrelost medu in na možnost prisotnosti sladkorja zaradi spomladanskega krmljenja čebel. Predvidevamo, da je med medicinskega izvora zrel, ko sta pokriti 2/3 površine sata ali ko sat obrnemo vodoravno s celicami navzdol ter ga stresemo in iz celic ne kaplja med. Zrelost medu zanesljivo lahko pravilno določimo le z refraktometrom. Pred točenjem moramo voščene pokrovce odstraniti z dolgim nožem oziroma za to namenjenimi vilicami. Točiti moramo najprej s počasnim in nato hitrejšim vrtenjem točila. Sate moramo tudi obrniti, pri čemer moramo upoštevati usmerjenost celic v satju in smer vrtenja točila. Celice morajo biti obrnjene tako, da zaradi centrifugalne sile vleče med ven iz celic. Pri deviških satih, ki so krhki, moramo biti toliko previdnejši in temu primerno moramo hitrost točenja prilagoditi. Pri točenju je priporočljivo uporabljati cedila, s katerimi odstranimo večje nečistoče, kot so voščeni pokrovci, mrtve čebele oziroma deli čebel. Med po nekaj dneh še posnemamo. Med je živilo, zato moramo svoje čebelarstvo vzpostaviti po smernicah dobrih higienskih navad na načelih sistema HACCP. Za pridobitev informacij in pomoč pri vzpostavitvi se je najbolje obrniti na svetovalce ČZS, JSSČ, ali prebrati starejše številke Slovenskega čebelarja.

Vzreja matic za lastne potrebe

Če smo prejšnji mesec čebele razmnoževali z rojevimi matičniki, bomo ta mesec matice vzrejali iz odbranih družin. Pri tem postopku pa moramo razčistiti pojme, kot so trotar, matičar, štarter in rednik. Trotar in matičar sta odbrani družini z dobrimi lastnostmi čebel delavk, kot so: čistost pasme, mirnost, nerojivost, odličen čistilni in nabiralni nagon. V trotarju ne izrezujemo trotovine, saj želimo imeti veliko trotov z dobrimi lastnostmi. Iz matičarja pa bomo odvzeli vzrejni material. Štarter je brezmatična družina, rednik pa družina z veliko mladih čebel. Pri mojem postopku vzreje matic sta štarter in rednik ena in ista družina.

- Iz družin, ki imajo višek zalege in čebel, odvzamemo po en sat čebel s pretežno pokrito zalego in ga vstavimo v 12-satni panj;
- Panj napolnimo z desetimi takšnimi sati;
- Na vsako stran gnezda pa dodamo po eno ločilno desko v velikosti sata (t. i. slepi sat);
- Čez sedem dni v odbrano družino z matico vstavimo prazen sat (lahko tudi dva) v sredino gnezda, da ga zaleže;
- Čez dva dni ta sat odvzamemo in spodnji del z nožem prirežemo ob jajčecih ter vsako drugo in tretje jajčece odstranimo z zobotrebcom. V 12satnem panju pa je to deveti dan od narejanja brezmatične družine. Pomeni, da ni več nepokrite zalege, iz katere bi čebele lahko potegnile matičnike. To je tudi čas, ko v tej družini uničimo vse zasilne matičnike. Da ne bi spregledali kakšnega matičnika, z ometalnikom ometemo vse čebele s satov;

Koledar za vzrejo matic

Foto: Franko Dolgan

Dodajanje nesprašene matice

- Iz panja odstranimo slepa sata, druge sate razmaknemo ter v sredino vstavimo dva sata z jajčeci ter nato vrnemo čebele v panj;
- Čez 11 dni pa odberemo matičnike ter jih vstavimo v matičnice s kapljico medu na dnu. Takšna družina brez problemov vzredi 25 matic, ki se izležejo v matičnicah.

Na isti način pripravimo brezmatične družine, ki jim bomo dodali nesprašeno matico, le z enodnevnim ali dvodnevnim zamikom. Tako narejamo rezervne družine z nesprašeno matico. Tem maticam ni treba dodajati čebel krmilk, saj se lahko nesprašene matice hranijo same brez pomoči krmilk. V matičnicah pustimo matico še en dan in preverimo obnašanje čebel, ali sprejemajo novo matico. Čebele morajo imeti zadke obrnjene navzgor in močno krilijo, kar je znak, da so voljne sprejeti matico. Dober sprejem matic, tudi nesprašenih, bomo dosegli le z dobrim poznavanjem biologije in obnašanja čebel. Poskrbeti moramo tudi za pravilno postavitev prašilčkov, med enim in drugim mora biti vsaj še za enega prazen prostor. Priporočljivo je tudi, da so različno obrnjena žrela. Tako bomo zmanjšali možnost zaletavanja matic, ko se vračajo s prahe, kar je zanje v večini primerov usodno. Matico čebele ubijejo tudi, če se samo usede na pročelje tujega panja. Ker sam delam sistematično in z večjim številom matic, je lažje opazovati in videti odhod in vračanje matic s prahe. Pri pregledu družin, narejenih iz naših matičnikov, lahko opazimo, da mlada matica v celice odlaga po dve ali celo več jajčec. Bodite potrpežljivi in dajte matici še nekaj dni časa, da se nauči odlagati jajčeca. Ne sklepajte prehitro, da je matica slabo sprášena in da je postala trotavka.

Vzreja matic je najpomembnejši in najzahtevnejši del čebelarjenja, je pa zato tako privlačen. Vsak čebelar ima svoj način in vsak je lahko dober. Pri izdelovanju rezervnih družin z matičniki moramo posebno pozornost posvečati rokovanju z njimi. Paziti moramo, da so vedno v pokončnem položaju, ne smemo jih poškodovati ali celo stisniti. Paziti moramo tudi na primerno temperaturo, na kateri morajo biti, to je 35–36 °C. Ob vseh teh zahtevah sem zato opisal svoj sistem, v katerem delam z zreliimi matičniki, to je dva do tri dni pred izvalitvijo matice. Za vzrejo si lahko nabavite koledar za vzrejo, ki vam bo v veliko pomoč. 🍯

Izkoristite brezplačne analize čebeljih pridelkov

Zaradi letošnje slabe sezone so še zmeraj na voljo mesta za brezplačno analizo medu. **ČZS zbira vzorce medu za brezplačno analizo določanja kakovostnih in mikroskopskih lastnosti medu (paket 1). Na voljo je še nekaj mest za vzorce cvetnega prahu, propolisa in voska (paket 3)** za brezplačno analizo ostankov kemijskih sredstev za zatiranje varoj. Za izvedbo analiz potrebujemo 450 g medu ali 100 g

cvetnega prahu/propolisa/voska. Ob oddaji vzorca je treba priložiti še pristopno izjavo, ki jo najdete na spletni strani ČZS pod rubriko varna hrana. Več informacij: natasa.lilek@czs.si.

KIS zbira vzorce medu za analizo ostankov kemijskih sredstev za zatiranje varoj in antibiotikov (paket 2). Pristopno izjavo in podrobnejše informacije najdete na spletni strani KIS-a. Več informacij

dobite na bojana.grofelnik@kis.si in veronika.kmecl@kis.si.

Čebelar je upravičen do oddaje enega vzorca medu in enega čebeljega pridelka (vosek ali propolis ali cvetni prah) v triletnem programskem obdobju. Čebelar prejme rezultate analiz z obrazložitvijo in svetovanjem glede na ugotovljeno.

Dr. Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Čebelarstva zveza Slovenije odprla Galerijo »Sivka«

V idiličnem okolju Čebelarstva centra Slovenije je Čebelarstva zveza Slovenije v sodelovanju z gostiščem »Pri čebelici« 18. maja 2021 v svojih prostorih odprla Galerijo »Sivka«, ki je del novozgrajenega zimsko-letnega vrta v velikosti 100 m² in bo namenjen tudi dodatnim prostorom za opravljanje gostinske dejavnosti. V Galeriji »Sivka« bodo stalne in občasne razstave. Posebej nas veseli, da je ob tej priložnosti, na pobudo podpredsednika g. Marka Alaufa, ustanovila tudi

likovno sekcijo ČZS. Dodatni prostori ob gostišču so bili že več kot desetletje dolgoletna želja vseh, ki so povezani s čebelarstvom centrom. Vodstvo ČZS je več let iskalo možnost izvedbe tega projekta in z 20. majem 2021 je bil projekt zaključen in dan v uporabo.

Galerija »Sivka« bo služila tudi kot večnamenski prostor ČZS ob raznovrstnih dogodkih, ki se izvajajo v Čebelarstvu centru Slovenije.

Čebelarstva zveza Slovenije

Foto: Simon Golob

Dan zelene in medovite prihodnosti na sejmskih vrtovih

ČZS, JSSČ, v sodelovanju s Pomurskim sejmom v okviru dogodka zelene in medovite prihodnosti organizira strokovno razpravo o pomenu sajenja medovitih rastlin, ki bo potekala v četrtek, 10. junija 2021, na Pomurskem sejmu v Gornji Radgoni. Vljudno vabljeni tudi na praktični delavnici, na permakulturno biodinamičnem ekološkem vrtu in ob vzorčnem čebelnjaku Pomurskega sejma.

PROGRAM ZA ŽIVO ZELENO IN MEDOVITO PRIHODNOST
9.00–12.00: Praktična delavnica na Permakulturno-biodinamičnem ekološkem vrtu sejma AGRA. Prikaz in strokovna razlaga o obdelavi in različnih načinih zasaditve gredic. Prestavitev značilnosti in pomena zelene gnojenja, zastirke in

permakulturno-biodinamičnega pristopa v primerjavi s klasičnim.

13.30–14.30: Predavanje: *Zasaditev in reševanje problemov na vrtu na ekološki način* – Fanči Perdih – podjetje Amarant.

15.00: Strokovna razprava: *Zasadimo njivo, javno površino, vrt, zeleno streho ali steno, balkonsko korito z medovitimi rastlinami.*

Izvedeli boste, katere zelene okrasne rastline so medovite in preproste za vzdrževanje. Prikaz zasaditve okrasnega vrta in zasaditve balkonskega korita z upoštevanjem osnovnih pravil oblikovanja vam bo v pomoč pri načrtovanju in oblikovanju lastnega medovitega vrta, balkonov in teras. Spoznali boste, katere kulturne medovite rastline gojimo na

kmetijskih površinah in kako naj jih vključujemo v javne zasaditve, ter številne koristi in prednosti zelenih streh in sten.

Predavali bodo: Janez Vencelj, podpredsednik ČZS, Aleš Bozovičar, vodja opazovalno-napovedovalne službe pri ČZS, dr. Sabina Šegula, Akademija cvetja, dr. Stanko Kapun, Kmetijsko gozdarski zavod Murska Sobota, Matic Sever, strokovnjak za okrasne trajnice in oblikovanje vrtov, in Mateja Jaklič, Pomurski sejem. Obdelajmo vsak kotic rodovitne zemlje na permakulturno-biodinamičen način in posejmo čim več medovitih rastlin.

Vljudno vabljeni!

Nataša Klemenčič Štrukelj,
svetovalka JSSČ

Obvestilo za izvajalce senzoričnih ocenjevanj medu

Če se čebelarstva letina izboljša in bo mogoče pridelati kaj medu, bomo vsakoletni

razpis za izvajalce slovenskih in mednarodnih senzoričnih ocenjevanj medu objavili

naknadno na spletni strani ČZS. Prosimo za razumevanje.
Dr. Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Povabilo k sodelovanju na festivalu čebelarstva pesmi »Pod zvezdami«

Festival čebelarstva pesmi smo si letos zamislili na malo drugačen način, in sicer bo izveden na prostem pod milim nebom. Ker sta petje in čebelarjenje del slovenske kulturne dediščine, skušamo, na predlog mnogih pevcev nadaljevati že 5. festival čebelarstva pesmi, tokrat pred Čebelarskim centrom Slovenije v idiličnem okolju, na prostem. Na ta način želimo pevsko zborovsko petje ohranjati in spodbujati k izvajanju nedvomno številčnih in malo znanih pesmi s čebelarstvo vsebino, skladatelje

pa k pisanju novih. Letošnji festival bo potekal v **petek, 3. septembra 2021**, z začetkom ob 18. uri pred Čebelarskim centrom na Brdu pri Lukovici. Podroben program festivala bomo objavili po prejemu prijav pevskih zborov k sodelovanju. **K sodelovanju vabimo vse pevske zборе – moške, ženske ali mešane –, ki se boste na festivalu predstavili s slovenskimi pesmimi po svojem izboru, ena od njih mora imeti čebelarstvo vsebino.** Letošnje izvedbe zborov ne bo spremljalo strokovno

vodstvo, je pa festival namenjen predvsem druženju, spoznavanju in odkrivanju novih talentov in pesmi. Festival čebelarstva pesmi bomo obogatili tudi z medeno kulinariko, kjer bomo pripravili »palačinko velikanko« in jo posladkali z medom. Rok za prijavo k sodelovanju je **15. avgust 2021**. Obrazec za prijavo je objavljen na spletni strani ČZS oz. je na voljo tudi na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Seminar o vzreji matic v lastnem čebelarstvu

Seminar o vzreji matic v lastnem čebelarstvu obsega tri ure teoretičnega in tri ure praktičnega izobraževanja. Na seminarju se boste seznanili z odbiro družin in matic ter načini vzreje matic v lastnem čebelarstvu. Seminar je namenjen

čebelarjem z manj izkušnjami na področju lastne vzreje matic. Teoretični del seminarja se bo izvajal po spletu, praktični del pa v čebelnjaku na Lukovici. Na seminar se lahko prijavite na povezavi: <https://forms.gle/QQ8jGBemXB73ztLT7>.

O terminih teoretičnega in praktičnega dela seminarja boste obveščeni naknadno. Za več informacij se lahko obrnete na e-naslov: simon.golob@czs.si ali tel. št.: 030/604 015.

Simon Golob, svetovalec JSSČ

Podatki o gibanju tehtnic od 21. aprila 2021 do 20. maja 2021

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ±kg	Opis dogajanja
Bistriško Pohorje – Kot	-0,9	Ni medilo
Bizeljsko	-1,4	Ni medilo
Bohor – Planina pri Sevnici	-2,0	Ni medilo
Braslovče	-4,5	Ni medilo
Brežice	0,0	Regrat, oljna ogrščica
Čentiba – Lendava	2,2	Oljna ogrščica
Činžat – Lovrenško Pohorje	-7,2	Ni medilo
Dankovci – Goričko	0,0	Češnja, regrat, sadno drevje
Dekani – Koper	-3,7	Ni medilo
Dolenjske Toplice	-6,3	Ni medilo
Ilirska Bistrica	-5,1	Ni medilo
Izlake – Zagorje	-9,5	Ni medilo
Javorniki – vrh	-6,5	Ni medilo
Kanalsko	-4,8	Ni medilo
Kojško – Podsabotin	-5,3	Ni medilo
Kostanjevica na Krki – Gorjanci	-5,0	Ni medilo
Kozarišče – Loška dolina	-2,5	Ni medilo
Kranjska Gora	-2,7	Ni medilo
Kresnice – Kresniški vrh	-3,0	Ni medilo
Krim – Kurešček	-5,9	Ni medilo
Ljubljana – mesto	-2,0	Ni medilo
Ljubljansko barje	-3,1	Ni medilo
Ljutomer	-3,2	Ni medilo
Mali Bakovci – Prekmurje	-1,1	Ni medilo

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ±kg	Opis dogajanja
Malič – Laško	-2,5	Ni medilo
Mariborsko Pohorje – vznožje	-2,2	Ni medilo
Menišija – Logaška planota	-5,6	Ni medilo
Metlika – Bela krajina	-8,0	Ni medilo
Mežica – Koroška	-3,4	Ni medilo
Mlinše – Zagorje	-2,2	Ni medilo
Murska Sobota – učni čebeljak	-1,3	Ni medilo
Oplovnica – Slovenska Bistrica	-3,6	Ni medilo
Podčetrtek – Pristava	-3,4	Ni medilo
Podstenice – Kočevski rog	-3,0	Ni medilo
Pokojišče – Ljubljanski vrh	-5,5	Ni medilo
Polhov Gradec – Podreber	-10,4	Ni medilo
Poljanska gora – Bela krajina	-4,5	Ni medilo
Ravne – Šoštanj	-5,9	Ni medilo
Ruško Pohorje – vznožje	-2,9	Ni medilo
Šempeter – Goriško	-2,4	Ni medilo
Šenčur – Kranj	-4,4	Ni medilo
Šentjanž – Mokronog	-4,2	Ni medilo
Sevniško – Krško	-2,8	Ni medilo
Tolminsko	-2,7	Ni medilo
Travna Gora – Velika gora	-4,0	Ni medilo
Vrh – Kočevski rog	-3,8	Ni medilo
Zavrč – Haloze	-6,3	Ni medilo
Žužemberk	-5,6	Ni medilo

Glavarjev pohod

Pohod po Glavarjevi poti bo, kot je že znano, potekal iz občine Komende do Lašpreža. Ker je pot dolga kar 70 km, bosta na poti kar dve večji vstopni točki, kjer se nam boste lahko pridružili. Startali bomo iz občine Komenda, prehodili bomo pribl. 22 km do Dolskega, nadaljevali

bomo pot do Višnje Gore, pribl. 29 km, in nato iz Višnje Gore do Lanšpreža pribl. 29 km. Na Dolskem in v Višnji Gori bodo tudi večji postanki in možnost priključitvi pohodu. Seveda se bo pohodu možno priključiti kjer koli na poti, saj bo vsak prehodeni kilometer

dobrodošel. Podrobnejša časovnica bo objavljena v prihodnjih številki Slovenskega čebelarja. Za kakršne koli informacije o Glavarjevem pohodu ter prijave na pohod pišite na ines.zunic@czs.si ali 01/7296 100.

Ines Zajc Žunič,
poslovna sekretarka ČZS

Tablica o pomenu čebel

Najpomembnejše poslanstvo čebeljega rodu je opravevanje različnih rastlin. Narava nagrajuje čebele za njihovo delo z medicino in cvetnim prahom ter tako omogoča njihov razvoj in obstoj ter razširjanje rastlinskih vrst. Med žuželkami, ki opravevanje rastline, so na prvem mestu prav čebele. Da bi širši javnosti predstavili pomen čebel pri

pridelavi hrane, smo na ČZS napravili tablico, ki na to opozarja. Glede na interes in povpraševanje društev po promocijskih tablicah so sedaj na voljo tudi kot prodajno blago. Tablica je velika pribl. 20 x 18 cm. Cena tablice je 3,20 EUR ter strošek pošiljanja po pošti. **Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.**

Tajništvo ČZS

Junjska ponudba – AKCIJA

Junija imamo na Čebelarški zvezi Slovenije v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Knjižica Značilnosti slovenskega medu: 2,70 EUR
- 10 % = 2,43 EUR

Knjižica Pridelava in predelava voska: 4,34 EUR
- 10 % = 3,90 EUR

Majica navadna: 16,50 EUR
- 10 % = 14,85 EUR

Majica polo: 20,00 EUR
- 10 % = 18,00 EUR

Žig čebelice: 11,00 EUR
- 10 % = 9,90 EUR

Refraktometer za merjenje vlage v medu.
Že 15 let v Sloveniji.

Naročila na ekokult@ekokult.com ali na **041/341 943**.
Kvasica 2, 8343 Dragatuš. **Dostava tudi po povzetju.**

ČEBELJE MATICE
zreli matičniki, paketni roji čebelje družine na LR-satju

GSM 051 325 369; 041 936 306
cebelarstvo.medokost@gmail.com
www.apis-mellifera-carnica.eu

Vzrejališče čebeljih matic Kozjansko
Medokošt & Medovita
Matija Koštomaj & Ivana Kovačević
Laziše 52, SI - 3225 Planina pri Sevnici

Pametna čebelarska GSM tehničnica
www.e-cebelnjak.com

Akcija: 330€

Vključuje 12 mesečno naročnino

Mali oglasi

PRODAM

55 kg čebeljega voska (Ptuj), tel.: 031/409 650.

Suhi cvetni prah vakuumsko pakiran po 2 kg, pridelan v neokrnjeni naravi kozjanskega, tel.: 031/505 566.

Cvetlični in kostanjev med (Prlekija), tel.: 031/206 775.

Večjo količino lipovega medu, tel.: 041/575 477.

Letošnje oprasene matice, vzrejene pod nadzorom KIS-a, svež matični mleček, cvetlični, gozdni, kostanjev in lipov med, tel.: 041/587 573.

Naravne roje z lanskimi maticami (Ljubljana Črnuče), tel.: 070/447 430.

Čebelje družine na 7 in 10 satih, tel.: 041/778 892.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih z lanskimi maticami (prevzem v Ljubljani), tel.: 041/263 918.

Čebelje družine na 9 AŽ-satih (v okolici Kranja), tel.: 040/563 247.

Čebelje družine na AŽ- in DB-satih, s panji ali brez, tel.: 041/614 683.

Čebelje družine, AŽ-panj 9S, družine so zdrave in močne – lanski narejenci, tel.: 041/545 009.

Čebelje družine na 2/3 LR-satih, možna dostava, tel.: 040/249 323.

Čebelje družine na LR-satih s kompletnimi panji, skupaj z medišči (Škofljica), tel.: 031/510 274.

Močne čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih, skupaj s panji (Dolenjska), tel.: 041/639 597.

Rabljene in nove AŽ-panje 10S (Ptuj), tel.: 041/864 166.

Rabljene AŽ-panje 10 in 5S, tel.: 01/361 37 35, 051/262 869.

AŽ-panje 9S in 10S, ter panje polovičarje 7S in 9S, nove, lipove satnike, pitalnik, tester varoze, tel.: 041/840 357.

Nove AŽ-panje 7S in 10S, tudi trietažne, ter sublimator in ometalnik, možna menjava za izdelano satje, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Pet novih AŽ-panjev 10S in 10 AŽ-panjev 5S, tel.: 041/822 366.

Dva 1/1 LR-panja, naseljena, ter AŽ-panj 9S, panji so vzorno ohranjeni in urejeni, ter močne nahranjene družine, tel.: 040/838 956.

9 LR- in 1 RV-panj, naseljeni, 3 nenaseljene RV-panje, 12-V smukalnik, ročno 4-satno točilo (okolica Novega mesta), tel.: 041/521 243.

Polovične LR-naklade, ugodno, tel.: 040/462 613.

Čebelarška prikolica za 30 LR-panjev, dobro ohranjena (Vipava), tel.: 041/685 029.

Zabojnik za prevoz čebel in tovarnjak Mercedes 508D, letnik 1980, zelo ugodno, tel.: 040/257 446.

Prevozni zabojnik s 13 AŽ-panji 11S, s čebelami, ter nekaj rezervnih družin na satih (Pivka), tel.: 041/575 477.

Prevozni zabojnik za 12 AŽ-panjev, za avtomobilsko prikolico in stacionarni zabojnik za 12 AŽ-panjev (Bela krajina), tel.: 031/553 293.

Premični zabojnik za 10 ležečih naseljenih etažnih panjev ter dva rabljena naseljena LR-panja iz umetne mase (Cerkno), tel.: 031/892 952.

Nov čebelnjak s 15 naseljenimi novimi AŽ-panji 10S ter roje in ometence, tel.: 031/446 349.

Trisatno točilo, malo rabljeno, stojalo za odkrivanje satov in osipalnik za čebele, v kompletu, tel.: 051/380 563.

Rabljeno točilo za med na 4 sate, z motorjem (okolica Kamnika), tel.: 068/144 527.

Komplet za inhalacijo panjskega zraka s prisilnim vlekrom API AEROSOL II in baterijsko enoto APPY-SUPPLY, tel.: 041/960 139.

Sadike domače lipe, možna menjava za čebele in opremo, tel.: 040/972 016.

Tovornjak TAM 110, s tehničnim pregledom in zavarovanjem za leto 2021, za prevoz čebel z 62 AŽ-panji 11S in 55 čebeljih družin (Mengeš), tel.: 041/723 122.

KUPIM

Naravne čebelje roje, tel.: 031/727 055.

Močne roje v širši okolici Ljubljane, tel.: 040/536 130.

20-25 čebeljih družin na DB-, LR-ali 2/3 LR-satih, tel.: 041/875 255.

Rabljene AŽ-panje 10S ali 11S, tel.: 070/666 455.

Ohranjen Logarjev parni talilnik, tel.: 040/464 380.

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com belinka

Vzreja matic BUKOVŠEK
– od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Golo Brdo 19
I215 Medvode

Tel.: 01/361 24 28
GSM: 031/027 780

VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni. Prevezmete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Ptujška Gora
☎ 041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE

Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

Registrirano vzrejališče čebeljih matic pri MKGP vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.

Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku s sodelovanjem KIS (DPO) in ČZS (PRO).

Matice lahko prevzamete osebno, pošiljamo jih po Sloveniji in v tujino.

Čebelarstvo Cvet

Mitja Nakrst, Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah
T: 031 291 603
www.cebelarstvocvet.si
www.carnica-beequeens.com
info@cebelarstvocvet.si

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji

Tel.: 01/897 21 45, 041/900 606, 040/593 488

e-naslov: dejangrm99@gmail.com

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

Vzreja matic Vozelj

Ladislav Vozelj
Dragovšek 18
1275 Šmartno pri Litiji

☎ 031 328 956, 041 618 786

✉ narocanje@eko-cebelarstvo-vozelj.si

🌐 www.eko-cebelarstvo-vozelj.si

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Prevzem po pošti ali osebno (po predhodnem naročilu).

VZREJA ČEBELJIH MATIC GABER

Novačanova ulica 3, 3202 Ljubecna

Tel.: 031 705 961, 03 5461447

e-pošta: mat.gab@siol.net

Kakovostne in označene oprasene matice pod nadzorom KIS -a lahko prevzamete osebno ali pa Vam jih pošljemo po pošti!

VZREJA ČEBELJIH MATIC Henrik Zaletelj

Vzrejamo matice čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Sprejemamo tudi naročila za matičnike.

Fužina 59, 1303 Zagradec, TEL.: 01/788 60 86

GSM: 041/775 333 in 031/775 333

E-POŠTA: zaletelj.henrik@gmail.com

VZREJA MATIC ČEBELARSTVO DREMELJ

Janez Dremelj, Dragovšek 13, 1275 Šmartno pri Litiji

GSM: 041/836 050, 041/779 119, tel.: 05/971 06 23

E-naslov: vzreja.dremelj@gmail.com

Sprejemam naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Ob večjem naročilu matic je poštnina brezplačna.

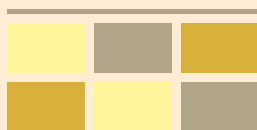

Čebelarški center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

– izdelavo satnic iz vašega voska,

– odkup voska,

– nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo
Vidovič

Jože Vidovič
Apače 300

2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 25-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

041 579 827

www.cebelarstvo-vidovic.si

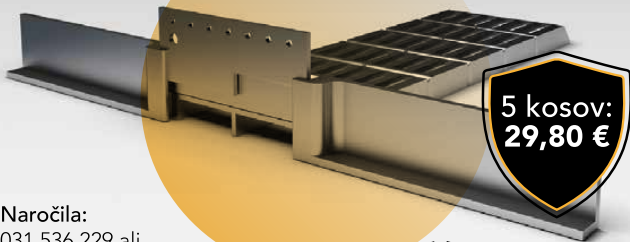

www.cebelarskaoprema.si

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON-PET 8-16 h ☎ **031 339 287**

5 % pop. za člane ČZS ob got. nakupu nad 100 eur

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

5 kosov:
29,80 €

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebeljikoridor.si

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27

www.apikunst.si / jm-kunstelj@amis.net

Čebelarški jopiči, kombinezoni, rokavice, klobuki, kape, ...
Proizvodnja čebelarških točil (inox in PE posoda)
Motorji (80 in 110W), ročni pogoni, posode za med
NOVO: kape s svetilko in povečevalom

DOLINŠEK MARJAN S.P., IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME, MD OPREMA

Sončni topilnik

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com
<http://ometalnik.si>

Osmukalnik

Ometalnik

V 3 enostavnih korakih, do nadzora donosa medu v oddaljenem čebelnjaku.

- Želite vedno **pravočasno** točiti med in nahraniti čebele, ki so v oddaljenih čebelnjakih?
- Zadovoljne stranke poročajo, da so **privarčevale** pri stroških goriva.
- Želite privarčevati vaš **dragoceni čas**?
- Želite biti **korak pred ostalimi** čebelarji?
- Za **napredne** čebelarje.
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija

Čebelarstva
tehnika TCM-13

Kontaktirajte nas!

AMES

AMES d.o.o.
Na Lazih 30
SI-1351 Brezovica

T:+386 1 365 70 86
F:+386 1 365 71 02
E: info@ames.si

www.ecebelar.si

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava za spremljanje dogajanja v vašem čebelnjaku

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

Zmagovalec natečaja najboljših tehnoloških rešitev 2021

Čebelarstva tehnika
Meritve teže vsako uro
Sistem proti kraji (GPS)
Zaznavanje rojenja

Dostop do meritev znotraj istega čebelarstva društva ali javno!

www.BeeScales.io 031 536 229

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZACETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- **KVALITETNA IZDELAVA** (rogličeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- **MOŽNOST DOSTAVE.**

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

Zapustili so nas

PETER KOKOŠAR
1944–2021

Sredi zime smo se poslovili od svojega dolgoletnega člana in srčnega čebelarja Petra Kokošarja. Čebele so postale popotnica njegovega življenja sredi 80. let, ko je začel čebelariti, in nato ga je delo s čebelami popolnoma prevzelo. Ves čas mu je pomagala in dajala podporo žena Joži. Njegova vnema je bila opazna in kmalu je bil predlagan za člana upravnega odbora in v njem deloval, vse dokler mu je dopuščalo zdravje. Bil je tajnik in nekaj let tudi podpredsednik društva. Za svoje nesebično delo v ČD Litija je prejel priznanji A. J. III. in II. stopnje. Čebelarji smo mu zelo hvaležni za delo v društvu in ohranili ga bomo v trajnem in lepem spominu.

ČD Litija

KARL DRUZOVIČ
1944–2020

Kljub slabemu zdravju nas je njegova smrt presenetila. Čebelaril je od otroških let v AŽ-panjih z do 15 družinami, z nekaj prekinitvami. Pri svojih čebelicah in s harmoniko si je nabiral novih moči. Rad se je družil s čebelarji in drugimi na raznih srečanjih.

Zadnja leta je zaradi slabega zdravja zmanjševal število čebeljih družin. Za podporo ČD in za ohranitev slovenskega čebelarstva je leta 2011 dobil priznanje ČD Sveta Trojica - Lenart. Od njega smo se poslovili v prvi polovici avgusta 2020. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Sveta Trojica - Lenart

DUŠAN LAZULIČ
1933–2020

V zadnjih dneh avgusta smo se tržiški čebelarji poslovili od svojega dolgoletnega člana Dušana. Zavzeto je čebelaril na različnih stojiščih in dejavno opravljal društvene zadolžitve. Bil je tudi predsednik in kasneje tajnik društva. Za svoje delo je prejel več društvenih priznanj in odlikovanj A. J. III. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Tržič

STANISLAV PAHOLE
1930–2020

Septembra lani nas je zapustil Stanko Pahole. Čebelariti je začel pri rosnih 15 letih. Bil je velik ljubitelj narave. Čebele so bile njegove ljubljenske in vedno dobro oskrbovane. Po poklicu je bil mizar, tako da si je večino čebelarske opreme izdelal sam. Čebelaril je s

30 čebeljimi družinami. Kot vesten čebelar je svoje znanje delil z drugimi čebelarji. Bil je zelo dejaven v ČD Slovenske Konjice. Sodeloval je v odborih ČZ Slovenske Konjice in bil dolgoletni predsednik Regijske čebelarske zveze Celje. Za prizadevno delo je prejel mnoga čebelarska odlikovanja, tudi odličja A. J. III., II. in I. stopnje. Hvaležni smo mu prizadevno delo in se ga bomo spominjali.

ČD Slovenske Konjice

IVAN MALI
1920–2021

V začetku marca smo se poslovili od svojega častnega člana čebelarja Ivana, ki je bil najstarejši čebelar v Sloveniji. Ivan je izhajal iz čebelarske družine z Letenic pri Golniku. Bil je med ustanovitelji ČD Goriče in njegov prvi predsednik. Pod njegovim vodstvom se je društvo osamosvojilo in delovalo kot pravni organ v MO Kranj. Kot predsednik UO je povezal vse čebelarje pod Storžičem v štirih KS: Golnik, Goriče, Trstenik in Tenetiše. Za svoje delo je prejel več priznanj od KS in priznanja A. J. III. in II. stopnje ter častno listino ČD. Sodeloval je pri razvitju prapora leta 2011 in dokupil častni trak. Ves svoj čas je dejavno sodeloval pri delu društva in bil neizčrpen vir informacij, kako se je čebelarilo v naših krajih. Pogrešali bomo njegovo znanje, življenjski optimizem ter ljubezen do narave in čebelic.

Friderik J. Mali, ČD Goriče

BOŽIDAR ALIČ
1929–2021

V začetku marca smo se poslovili od Božidarja Aliča. Lahko bi rekli, da mu je bilo čebelarstvo položeno v zibko, saj je že njegov oče sodil med najpomembnejše čebelarje ČD Ig. Po upokojitvi je osnoval manjše, ljubiteljsko čebelarstvo in se leta 1988 vključil v ČD Ig. Bil je zelo dejaven član. Med letoma 1994 in 2002 je opravljal naloge tajnika društva. Poznali smo ga kot vestnega, natančnega in prijaznega človeka, ki je imel izostren občutek za podrobnosti. Ob praznovanju 70-letnice društva je leta 2004 zbral in uredil Kratek oris zgodovine podkrimskega čebelarjenja, ki je temeljni zgodovinski opis delovanja društva. Za zasluge je prejel odličje A. J. III. stopnje. Ostal nam bo v prijetnem spominu.

ČD Ig

OTO JENUŠ
1943–2021

Na začetku leta 2021 nas je presenetila žalostna vest, da nas je zapustil naš dolgoletni prijatelj in čebelar Oto Jenuš. Čebelaril je za svojo dušo in veselje, v naravi pa je užival s svojimi čebelami. Kakršen

je bil do čebel, je bil tudi do soljudi, vselej nasmejan, miren, preudaren in razumevač. Bil je poln idej za delo društva in je rad sodeloval pri vseh društvenih dejavnostih. Z bogatim čebelarškim znanjem in izkušnjami je vsakomur priskočil na pomoč. Oto, ohranili te bomo v najlepšem spominu.

ČD Pobrežje - Duplek

Obvestilo

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed.

Osmrtnice do 80 besed so brezplačne.

Brezplačen obseg je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic.

Uredništvo

VZREJA ČEBELJIH MATIC

• Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

• Čebelje družine na 3,5,7 in 10 satih.

IRMA PETELIN

Pliskovica 102, 6221 Dutovlje

Tel.: **051 470 907**

e-pošta.: cebelarstvo.petelin@gmail.com

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek–petek: 8.00–12.00, 13.00–18.00
Sobota: 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kvaliteto.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

Imetnikom veljavne članske izkaznice ČZS ob nakupu čebelarške opreme in pribora nudimo 5-% popust pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 100 EUR.

Velika izbira zaščitne čebelarške opreme, tudi za otroke.

Mešalnik medu, 400 V z mešalom in avtomatiko 50 L
Cena: 838,60 €

Komora za dekristalizacijo medu 300 kg
Cena: 1.821,00 €

Kozarci in pokroščki za med več vrst
UGODNO

Topilnik voska mali Lyson + gorilnik
Cena: 440,50 €

Satne osnove AŽ in LR
UGODNO

Satni okvirji AŽ in LR (sestavljani ali nesestavljeni)
UGODNO

Žice za žičenje okvirjev več vrst
UGODNO

*Vse cene vsebujejo DDV.

Drugo čebelarško opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale
Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale
M: +386 40 269 870
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00
sre.: 9.00–17.00
sob.: 8.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH AŽ-PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

Idrijska 10, 1360 Vrhnika

041-420-200
01-755-13-17

FTN d.o.o.
Nad izviri 34
2204 Miklavž na Dravskem polju
Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro
Pester izbor pokrovčkov fi 82mm z motivi za čebelarstvo in steklene embalaže.

02/62-96-226 www.trgovinica.si

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:

09.00-12.00

13.00-17.00

SOBOTA:

09.00-12.00

UGODNO!

VENTILIRANA
ČEBELARSKA
OBLEKA

- velikosti XS, S, M, L, XL, XXL

Art. 6106

VENTILIRAN
ČEBELARSKI
JOPIČ

Art. 6107

TEHTNICA ČEBELARSKA 200 KG

SMS/ GPRS

od 450,00 EUR

POSODE ZA MED

VELIKA IZBIRA TOČIL ZA MED

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410
info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE

☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kigob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎ (01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

- PANJI
- OPREMA ZA PANJE
- SATNICE
- ZAŠČITNA OPREMA
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
- OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
- TOČILA
- CEDILA
- OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
- OPREMA ZA POLNENJE MEDU
- EMBALAŽA

ZABOJNIKI ZA
PREVOZ AŽ
PANJEV

PANJI IN SATNIKI
LR (STANDARD,
2/3, 1/2) IN DB
TER
DELI PANJEV

IZDELUJEMO:

- PRAŠILČKE: 3S, 5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E: 9S, 10S, po naročilu 11S
- PANJE AŽ KOZINC 11 + 3

TOČILA
ZA MED -
različni
modeli

POSODE
ZA MED

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
FRUKTOZA 42%,
DEKSTROZA 51,5%,
MALTOZA 2,5%,
TRIOZA 2%,
SLADKOR 2%

NALEPKE ZA MED,
CVETNI PRAH, MEDENE
PIJAČE IN PRELEPKE
od 0,28
EUR/POLA

VENTILACIJSKI
KOMBINEZONI IN JOPIČI

-zračen
-narejen je iz treh slojev
tkanine in predstavlja
zato popolno zaščito
pred piki čebel

ApiLifeVar

4 AKTIVNE UČINKOVINE proti varozii

Primerno za
ekološko čebelarjenje

Chemicals Laif

- Visoka učinkovitost (višja od 90 - 95 %).
- Ni rezistence.
- Enostavna & varna uporaba.
- Podprto za več kot 15 let izkušenj.
- Odobreno za ekološko čebelarstvo.
- Odmerek prilagodljiv glede na stopnjo okuženosti z varozo, temperaturo in tip panja.

Apifor

Tekočna mravljična kislina 60 %

IDEALNA KONCENTRACIJA ZA MAKSYMALNO
UČINKOVITOST

Novo na našem tržišču – vprašajte pri svojem veterinarju!

Obdobje tretiranja: • Pomlad – poletje • Jesen • Pri zunanji temperaturi 10 - 30 °C

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmaceutom.

Primerno za
ekološko čebelarjenje

080 13 15
VETCONSULT PHARMA d.o.o.

6.002 (unif) (re-00114)

- Odlična toleranca.
- Odmerjanje prilagodljivo prostornini panja.
- Konstantno, podaljšano izhlapevanje manjše količine z uporabo primerne evapuratorja.
- Uporaba ob prisotnosti zalege.
- Organski proizvod.

ČEBELARSTVO DEBEVEC

APIS MED®

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00-12.00
14.00-16.00

V juniju ob sobotah odprto od 9.00-12.00,
razen v soboto 26. 6. 2021 bo trgovina zaprta.

info@apis-med.si
www.apis-med.si

10-SATNI AŽ-PANJI
PLATIČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJIŠČE (LR)

NAKLADNI AŽ-PANJ
KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 1,20 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,50 EUR/KG

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

TRIETAŽNI
AŽ-PANJ
GRELEC ZA MED - OKROGLI
106 CM ALI 86 CM

DVOJNO CEDILO
ZA MED

KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

PLASTIČNA
POSODA 25 KG
PITALNIK
5 l ZA
AŽ-PANJE

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,50 EUR/kg.
- Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistočo (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek.
- Prodamo čebelje družine na AŽ-satih.

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO